

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Εάν εσείς μείνετε σταθεροί εις τον λόγο μου, θα
είσθε πραγματικά μαθηταί μου και θα γνωρίσετε
την αλήθεια και η αλήθεια θα σας ελευθερώσει (...)
Καθένας που πράττει την αμαρτία είναι δούλος της
αμαρτίας.

ΙΗΣΟΥ (Ιωάννη 8, 31 - 35)

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α Τ Ε Υ Χ Ο Υ Σ

Από το εγχειρίδιο του Επίκτητου.	193
Απλότητα και ταπεινότητα.	195
Ό,τι κάνεις λαβαίνεις.	196
Κωνσταντίνου Τσάτσου: Διάλογοι σε μοναστήρι.	197
Νίκου Καζαντζάκη: Η πάλη ψυχής και σάρκας.	200
Αντώνιου Αδριανόπουλου: Πνευματικές υποθήκες.	201
Χριστ. Καμαρωτάκη: Γέννηση Χριστού.	203
Αλβέρτου Σβάϊτσερ: Το πρόβλημα της ειρήνης.	205
Διδαχές διακριθέντων λειτουργών της Εκκλησίας.	207
Απόστολου Φωτόπουλου: Ο Ορφεύς.	208
ΙΣΛ ΟΥΗΛΛΙΣΛΔ - Μεταφρ. Γ. Σιβρή	214
Σοφοί λόγοι.	216
Νικολάου Πολίτη: Ο ήλιος κατά τους δημώδεις μύθους.	218
Η εργασία	220
Όμραμ Λίβανχάφ: Η αγάπη και η σοφία.	224
Οι τρεις αλήθειες.	225
Δημήτριου Ιωαννίδη: Η ψυχή.	226
Απόψεις αρχαίων Ελλήνων διανοητών για την ψυχή.	231
Μιχαήλ Στασινόπουλου: Η αξία και η τύχη.	232
Παναγιώτη Κανελλόπουλου: Το τέλος του Μπετόβεν.	244
Ο Χριστός προσήχeto.	245
Ο θάνατος χωρισμός της ψυχής από το σώμα.	246
Η πορεία της ψυχής μετά το θάνατο του σώματος.	247
Κων. Καβάφη: Η Διορία του Νέφρωνος.	248
Αλβέρτου Σβάϊτσερ: Άνθρωποι και ζώα.	249
Η φύση.	251

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Τηλ. 362.0702
Λιανέμεται δωρεάν εις τα μέλη

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι

Συντακτική Επιτροπή: Π. Αναγνώστου, Χ. Μπάρακλης, Π. Παπαολιώτης

Έτος 41ον, Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος, 1996, Τεύχος 226

Η ΣΤΩΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ

Κανόνες αρετής και ηθικής

Πριν από κάθε έργο, να εξετάζεις, τα προηγούμενα και αυτά που το ακολουθούν, και τότε να το αρχίζεις. (XXIX)

Να αναλαμβάνεις κάθε πράγμα που είναι στα μέτρα σου, ανάλογο με την αξία σου και τις ικανότητές σου. (XIV)

Ν' αποσπρέψαι όσα βρίσκονται στην εξουσία μας, αλλά είναι αντίθετα προς τη φύση. (II,2)

Η φύση ποτέ δεν επιζητά το κακό. (XXVII)

Το πρώτο και αναγκασιότατο πράγμα στη φιλοσοφία είναι να εφαρμόζεις αυτά που διδάσκει. (I.II.1)

Όποιος υποτεύσσεται στην ανάγκη είναι σοφός και γνώστης των θείων. (I.III)

Να θυμάσαι πως είσαι ηθοποιός σ' ένα δράμα, όπως το θέλει ο δημιουργός του· αν είναι σύντομο σε σύντομο, αν είναι μεγάλο σε μεγάλο. Αν θέλει να παριστάνεις το ηττωχό, να δέχεται το ρόλο με αληθοφάνεια και συνέπεια· το ίδιο κι αν θέλει να παριστάνεις τον ανήτηρο, τον άρχοντα και τον αιλόπολιτη, γιατί η δικιά σου αρμοδιότητα είναι να παίζεις καλά το πρόσωπο που σου δόθηκε· η εκλογή όμως του προσώπου δεν ανήκει σε σένα. (XVII)

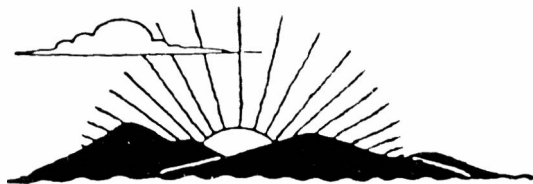
Μη ζητάς, όσα συμβαίνουν να γίνονται, όπως τα θέλεις εσύ, αλλά να δέχεται όσα γίνονται, όπως γίνονται, κι όλα θα πάνε καλά. (VIII)

Τους ανθρώπους ταράζουν όχι οι καταστάσεις που περνούν, αλλά οι ιδέες που έχουν γι' αυτές. Ο θάνατος δεν είναι κάτι φοβερό, γιατί τότε θα ήταν και για το Σωκράτη. Το θάνατο τον κάνει φοβερό η ιδέα ότι είναι φοβερός. (V)

Κάλλιο να πεθάνει κανένας από την πείνα χωρίς λύπη και χωρίς φόβο, παρά να ζει μέσα σε πλούτο, χωρίς ψυχική γαλήνη. (XII.1)

Δεν είναι εύκολο να διατηρείς την ψυχική σου διάθεση ηρεμική, και να παρακολουθείς συγχρόνως τα εξωτερικά πράγματα. Γιατί αν φροντίζεις το ένα, θα παραμελήσεις ολοκληρώστε το άλλο. (XIII)

(Εξωτερικά πράγματα· αυτά που μας συμβαίνουν, αλλά που δεν εξαρτώνται από μας)

Ο δρόμος προς τη φώτιση

Απλότητα και ταπεινότητα

Εκείνη την ώρα ήλθαν οι μαθηταί εις τον Ιησούν και του είπαν, «ποιος άραγε θα είναι ο μεγαλύτερος εις την βασιλεία των ουρανών;». Και αφού προσκάλεσε ένα παιδί, το έβαλε ανάμεσά τους και είπε, «Σας βεβαιώ ότι, εάν δεν μετανοήσετε και δεν γίνετε σαν τα παιδιά, δεν θα μπήτε εις την βασιλεία των ουρανών. Εξείνος, που θα ταπεινώσει τον εαυτό του σαν τούτο το παιδί, αυτός θα είναι ο μεγαλύτερος εις την βασιλεία των ουρανών».

Ματθαίον ιη. 1 - 4.

Και αλλού:

Αφήστε τα παιδιά και μη τα εμποδίζετε να έλθουν σ' εμέ, διότι σε ανθρώπους σαν τα παιδιά ανήκει η βασιλεία των ουρανών.

Ματθαίον, ιθ. 14

Ανακάλεψα και βρήκα την αλήθεια μέσα στην απλότητα. Τα παιδιά δεν μηχανεύονται. Δεν είναι αζόμια διαστραμμένα... Όταν γίνει κανείς απλός, θα πει ότι έγινε τέλειος. Η λέξη απλός μπορεί να εξηγηθεί με τη λέξη αγνός... Όσο αναβαίνουμε τόσο γινόμαστε απλοί. Όσο γίνεσθε απλοί, τόσο πλησιάζετε προς τη θεϊκότητα.

Ομιλία Αίθωνχώρα.

Από τη σοφία της Κίνας

Η καρδιά ενός μικρού παιδιού, είναι σαν την καρδιά του Βούδδα.

(Γ. Αβτζή, Σοφία της ανατολής, σελ. 27).

Ο,ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ ΛΑΒΑΙΝΕΙΣ

Από τους λόγους του Θείου Λιδασκάλου Ιησού.

Τότε επλησίασαν, έβαλαν τα χέρια επάνω εις τον Ιησούν και τον συνέλαβαν. Και ένας από εκείνους, που ήσαν με τον Ιησούν, άπλωσε το χέρι και έβγαλε το μαχαίρι του και εκτύπησε τον δούλον του αρχιερέως και τον έκοψε το αυτί του. Τότε του λέγει ο Ιησούς, «Βάλε πάλι το μαχαίρι σου εις την θήκη του, διότι όσοι κρατούν μαχαίρι, (για να κάνουν κακό), με μαχαίρι θα πεθάνουν...»

Ματθαίον κς, 51 - 52

Αναφορά από τον Πλάτωνα

Η τιμωρία των εγκλημάτων γίνεται (και) στον Άδη, και όταν ο άνθρωπος ξαναγυρίζει στον κόσμο μας, είναι αναγκαίο να υποστεί την ποινή που επιβάλλουν οι νόμοι της φύσης, παθαίνοντας το ίδιο ακριβώς που έκανε στο θύμα του και τελειώνοντας τη ζωή του με τον ίδιο τρόπο.

Νόμοι 780 Ε

(...το των τοιούτων (φόνων) τίνιν εν Άιδου γένεσθαι, και πάλιν αιτιώμενος δεύρο αναγκαίον είναι την κατά φύσιν δίκην εκτείλει, την του παθόντος άπερ αυτός έδρασεν, ηπ' άλλον τοιαύτη μοίρα τελεντήσαι τον τότε βίον.)

* * * * *

Σ' αυτή τη ζωή δίνουμε εξετάσεις. Κόβουμε τα κοινούρια και περνάμε στον ουρανό. Και το καλό στον άνθρωπο είναι ότι ο Θεός του δείχνει αγάπη. Δεν είναι όπως οι καθηγητές που δίνεις εξετάσεις μιά, δυο, πέντε φορές και σε κόβουν. Εδώ έχεις δικαίωμα μέχρι να πεθάνεις να δίνεις εξετάσεις.

Γέγοντας Ηαΐσιος (Ο Γερ. Ηαΐσιος, Διον. Τάτοη, σελ. 84)

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΣΕ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ

Ανθολόγηση από το βιβλίο του Κωνσταντίνου Τσάτσου

Χαρ. Μπάρακλη

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ

ΣΥΝΕΣΙΟΣ: Ηγούμενος της Μονής Μεταμορφώσεως.

Κ. ΠΙΛΙΞΙΣ: Καθηγητής της Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης.

Γ. ΧΑΡΡΙΕΡ: Καθηγητής της Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης.

Γ. ΜΑΝΧΟΡΣΤ: Καθηγητής της Κλασικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο της Τυβίγγης.

Ζ. ΜΠΑΣΣΙΕ: Καθηγητής της Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του ΝΑΝΣΥ,

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ: Μοναχός.

Στη Μονή της Μεταμορφώσεως, σ' ένα αρχαϊκό βουνό, κοντά στην παραλία του Μυρτώου.

ΣΥΝΕΣΙΟΣ: Άσε παρακαλώ τα «Άγιε Ηγούμενε»... Ξέρεις πως δεν είμαι άγιος. Είμαι ένας πολύ κοινός άνθρωπος... Δεν έχω θάσσο στο σκολό. Κανείς δεν φτάνει στο σκολό, που θα ήταν η ένωση με το Θεό. Μόνο που πιστεύω, πως βαδίζω στο σωστό δρόμο που Λιτός μου ώρισε.

ΧΑΡΡΙΕΡ: Οι δρόμοι προς το Θεό είναι πολλοί. Δεν είναι μόνο ο δρόμος του ασκητισμού. Ο καθένας, σαν ελεύθερη σπινειδηση, αναζητεί το δικό του, στη φιλοσοφία, στη μουσική, στην ποιηση, στη φάση, στη γυναίκα.

ΣΥΝΕΣΙΟΣ: Μου επιτρέψτε, σοφοί του κόσμου τούτου, να σας θυμίσω τον Πλάτωνα; Κάποιον στην «Πολιτεία» δεν λέει πως άμα

σηρωθεί πολύς κοιρνιαχτός στο δρόμο, ο φρόνιμος διαβάτης καταφεύγει πίσω από ένα «τείχιον» και εκεί προστατευμένος περιμένει να περάσει το κακό. Μήπως μια ανάλογη λύση δεν θα ενδείκνυνταν, - δεν λείω παντού, ούτε πάντοτε, - αλλά σε πολλές περιπτώσεις, μέσα στους σκληρούς καιρούς που ζούμε και πρόκειται να ζήσουμε; Μήπως δεν είναι μια ορθή, μια περιήφανε, μια φρόνιμη λύση η αναχώρηση;

ΜΑΝΧΟΡΣΤ: Η αναχώρηση, άγιε Ηγούμενε, δεν είναι μια φυγή; Και η φυγή δεν περιέχει κάποιο στοιχείο δειλίας;

ΣΥΝΕΣΤΙΟΣ: Απορώ πώς σεις κρίνετε αυτό το μέγα για κάθε πνευματικό άνθρωπο πρόβλημα βλέποντας μόνο την επιφάνεια των πραγμάτων. Υπάρχουν αναχωρήσεις που δεν είναι φυγές και φυγές που δεν σημαίνουν δειλία. Δεν φεύγουμε από την εγκόσμια ζωή για να αναπαυθούμε από τους αγώνες της. Οι σωτηριοί αγώνες που συντελούνται εδώ είναι τραχύτεροι. Είναι σκληροί αγώνες εναντίον του εαυτού μας, εναντίον του δέους της λησμοσύνης, που εσείς το θεωρείτε με τις περιπέτειες της κατά κόσμον δράσης, στην πράξη, στην επαφή με τους άλλους ανθρώπους, στην εναλλαγή των εντυπώσεων. Εμείς εμάστε εδώ από το πρωί ως το βράδυ και από το βράδυ ως το πρωί ενόπτιοι ενόπτιοι. Έχουμε να παλαίψουμε με τον ασπονδότερο αντίπαλο, τον εαυτό μας. Έχουμε να εργασθούμε σκληρά για να στεκόμαστε κάθε ώρα στο ύψος των υπερωσίων. Εμάστε μόνοι μπρος στη μοίρα... Αυτό το λέτε εσείς φυγή και μάστιγα φυγή από δειλία; Απλώς αφήνουμε ένα δύσκολο αγώνα για να επιδοθούμε σ' έναν άλλο δυσκολότερο, που απαιτεί ακόμη περισσότερη ελευθερία εσωτερική και γενναϊότητα. Αυτό είναι το νόημα της «αναχώρησης». Έτσιτοι θα έπρεπε να ήταν όλοι οι μεγάλοι αναχωρητές.

ΜΑΝΧΟΡΣΤ: Μπρος στους ελάχιστους, άγιε Ηγούμενε, που είναι, όπως τους περιγράψατε, όπως έπρεπε να είναι, εγώ τουλάχιστον αποκαλύπτομαι.

ΠΑΙΞΗΣ: Και εγώ. Μόνο που δεν χρειάζονται τα τείχη μιας μονής για μια τέτοια αναχώρηση. Η αναχώρηση, όπως τη χαραρίζατε, είναι μέσα στη φύση του κάθε πνευματικού ανθρώπου. Κάθε αληθινός άνθρωπος είναι αφανής αναχωρητής. Όπου κι αν στέζεται, είναι μακριά από την αγορά. Όποιος είναι αγοραίος δεν είναι πνευματικός. Ο πνευματικός δεν μιλάει καμιά από τις γλώσσες της Βαβέλ. Μιλάει μια δική του γλώσσα, που την μιλούν πολύ λίγοι, κάποτε και κανείς. Δεν έχει τρόπο να συννενοηθεί με τους κατοίκους του «Πύργου». Αγριώνει, τότε με πλήρη, αλλά και σπάνια με

σχετική επιτυχία, κάτι να τους διαμηνώσει. Και αυτοί μέσα σε πολλά παραζούσια, δέχονται κάτι, πού και πού μια αλήθεια. Για να οικοδομήσουν οι πνευματικοί το έργο τους πρέπει να φέρουν από το θόρυβο, από την τύρβη, από τους πειρασμούς των εύκολων επιτυχιών, από τις απογοητεύσεις των πυκνών αποτυχιών, σ' ένα χώρο ήρεμο, ανοικτό προς όλους τους ορίζοντες, καθαρό, γιατί μόνο μέσα σε μια τέτοια διαφάνεια ενδοξίζει η λαγαρή σκέψη και το υψηλό αίσθημα και μόνο από εκεί φαίνεται με το αληθινό του σχήμα και ο «Ήρως» και οι κάτοικοί του, και κρίνεις δίκαια και ερμηνεύεις σωστά και βρίσκεις το λόγο που σημαίνει το νόημα των πραγμάτων. Γιατί το νόημα πρέπει να ειπωθεί. Αυτό είναι το έργο του πνευματικού αναχωρητή: να αναπαίνει νοήματα δίνοντάς τους τη μορφή του λόγου...

ΧΑΡΙΡ: Καμιά αρετή δεν χωρίζεται από τη μεσότητα. Ναι, η αναχώρηση μέσα σε αυτήν ενδοξίζει η καλλιέργεια κάθε πνευματικού άνθους... Δεν αρκεί, χάρις στην αναχώρηση, ν' ανεβείς από το σκοτός του σπηλαίου στο φως. Πρέπει, αφού γνωρίσης το φως, κάτι από αυτό να φέρεις σε αυτούς που έμειναν αλυσσοδεμένοι στο σκοτάδι... Όχι μόνο γιατί αυτό είναι χρέος προς τους συνανθρώπους, αλλά γιατί ο πνευματικός ξέρει να αντλεί σκέψεις και από τη θεία του κακού και πέρα από τη σύγκρουση με το κακό και από την άμεση επαφή με την ύλη... Το βίωμα του κακού τρέφει τη ροπή προς το καλό. Και λέω πως δεν αρκεί η θέαση του κακού· πρέπει να το ζήσεις. Και νάχεις ύστερα τη δύναμη, πριν ριζώσει, πριν γίνει ενέργεια, να το ξεπεράσεις, αναχωρώντας από το μολυσμένο κλίμα του. Η πλήρη αναχώρηση, για αυτούς τους λόγους, δεν είναι η καλλίτερη λύση για την τόνωση της δημιουργικότητας του πνεύματος· χρειάζεται και η συχνή μεταπήδηση στα εγκόσμια...

ΜΠΑΣΣΙ: Θα μιλήσουμε ελεύθερα μπροστά σας, άγιε Ηγούμενε, αφού μας το επιτρέπετε. Συγχωρήστε μας που ξαναγυρίζουμε στο θέμα που προχτές συζητήσαμε. Αλλά ειλικρινώς πιστεύουμε πως από τη θέση του χριστιανισμού το καλλός του σώματος αδιεξίται.

ΧΑΡΙΡ: Τον σαρκικό έρωτα, σαν δρόμο προς το Απώτερο, δεν θα τον χρίνομε από τους πολλούς χυδαίους, αλλά από τους λίγους ευγενείς. Το σώμα αυτό καθ' αυτό δεν είναι χυδαίο. Οι άνθρωποι το κάνουν χυδαίο, οι πολλοί, ενώ οι λίγοι το κάνουν καθαρό και ευγεν-

νικό, πρόσφορο όργανο στην ανάβαση προς το Θεό. Η σαρκική ηδονή φθάνει στην ψηλότερη ένταση μόνο όταν προσλάβει μεταφυσικές διαστάσεις, όταν το σώμα έχει πια γίνει ένα με το πνεύμα, όταν όλος ο άνθρωπος, ύλη και πνεύμα, σαν αδιαίρετη ενότητα ενωθούν με το αντικείμενο του έρωτά των.

ΜΗΛΑΣΣΙ: Τον άνθρωπο τον έπλασε ο Θεός ή, αν θέλετε, η φύση ολοκληρή σε δισεκατομμύρια χρόνια. Τον πνευματικό άνθρωπο τον έπλασε η Ελλάδα...

Η πάλη ψυχής και σάρκας

Από τη νεότητά μου η πρωταρχική αγωνία μου, από όπου πήγαν όλες μου οι χαρές κι όλες μου οι πίκρες, ήταν τούτη: η ακατάπαυτη, ανήλεη πάλη ανάμεσα στο πνεύμα και στη σάρκα (...)

Λγωνία μεγάλη· αγαπούσα το σώμα μου, και δεν ήθελα να χαθεί· αγαπούσα την ψυχή μου, και δεν ήθελα να ξεπέσει· μάχουμουν να φιλιώσω τις δυο αυτές αντίδρομες κοσμογονικές δυνάμεις, να νιώσουν πως δεν είναι οχτροί, είναι συνεργάτες, και να χαρούν, να χαρώ κι εγώ μαζί τους, την αρμονία (...)

Σε κάθε άνθρωπο ξεσπάει η πάλη Θεού κι ανθρώπου, και σινάμα η λαχτάρα της φιλοσοφίας. Τις περισσότερες φορές η πάλη αυτή είναι ασύμμετρη, βιασπάει λίγο, δεν αντέχει μια αδύνατη ψυχή ν' αντιστέκεται καιρό πολύ στη σάρκα· βαραίνει, γίνεται κι αυτή σάρκα, κι ο αγώνας παίρνει τέλος. Μα στους υπεύθυνους ανθρώπους, που έχουν μερόνυχτα και φωφωμένα τα μάτια τους στο ανώτατο Χρόος, η πάλη ανάμεσα στη σάρκα και στο πνεύμα ξεσπάει χωρίς έλεος και μπορεί να βιασπάει ως το θάνατο.

Όσο πιο δυνατή η ψυχή κι η σάρκα, τόσο κι η πάλη πιο γόνιμη κι η τελική αρμονία πιο πλούσια...

N. KAZANTZAKH (Ο τελευταίος πειρασμός, εισαγωγή).

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΗΚΕΣ

Τον αείμνηστον Αντώνιον Αδριανόπουλον (1876 - 1957)

Τα δεινά της ανθρωπότητας τότε μόνον θα παύσουν, όταν εις τους ανθρώπους καλλιεργηθῇ ἡ πνευματικὴ των φύσις καὶ καταστούν περισσότερον λογικά όντα καὶ ολιγώτερον θηρία.

Ἡ χαρὰ εἶναι ἐκδήλωσις σωματικῆς, διανοητικῆς καὶ ψυχικῆς υγιείας. Χωρὶς αὐτὴν γαλήνη καὶ ἁρμονία δεν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς τὸ πνεῦμα.

Όσον ὁ άνθρωπος προχωρεῖ πρὸς τὴν τελειοποίησιν τοῦ εαυτοῦ τοῦ, πρὸς τὴν κατανόησιν τῆς λειτουργίας τοῦ κόσμου, τόσον καθίσταται περισσότερον ικανὸς νὰ ἀντιλαμβάνεται τὴν ἁρμονίαν τοῦ Σύμπαντος, τὴν ωραιότητα τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς.

Κανὼν δια τὴν ἀπόκτησιν τῆς εὐτυχίας εἶναι νὰ ξῇ κανεὶς ἀπλοῦν καὶ ἀπέριττον βίον ἰδιώτου, νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὰς μερίμνας καὶ τὰς περιττὰς ἀνάγκας, νὰ μὴ καθιστᾷ τὸν βίον τοῦ περίπλοκον, νὰ μὴ ζητῇ υψηλὰς θέσεις, τιμὰς καὶ δόξας, ἐκτὸς ἀν τὸν καλὴν εἰς ἀξιώματα ἡ κοινὴ θέλησιν τῶν συμπολιτῶν τοῦ καὶ ἀκοιμῇ νὰ μὴ τὸν τραβά ἡ πολιτέλεια.

Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ κοινωνικὴ δύναμις διαφθείρουσιν τὸ ἠθικόν τῶν ἀνθρώπων καὶ καθιστοῦν αὐτοὺς ἐγωιστὰς καὶ ἀλαξόνας.

Ὁ πλοῦτος δεν εἶναι εὐτυχία, ἡ εὐτυχία ὅμως εἶναι πλοῦτος ἀνεκτίμητος. Ἡ φυσικὴ ζωὴ δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν υγιάν καὶ τὴν εὐεξίαν, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητοι δια τὴν εὐτυχίαν. Ἡ ἀμεσώτερά πηγὴ εὐτυχίας εἶναι ἡ φαιδρὰ διάθεσις, ἡ εὐθυμία, ἡ αἰσιοδοξία, ἡ ἀμερμηνσία, ἡ παιδικήαφέλεια.

Ἡ ζωὴ εἶναι πλοῦσία δι' ἐκείνον ποὺ ἔχει πλοῦτον εἰς τὴν ψυχὴν.

Ἡ σοφία, ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς, ἡ καλοσύνη, αἱ ἠθικαί ἀρεταί, ἡ πνευματικὴ ἐλευθερία, ἀποτελοῦν τὰ πραγματικά αγαθά, κτήμια

είσαι του κατέχοντος, και εις την εδωξοήν και μετά θάνατον.

Μη διασιάζετε εις κάθε περίστασιν να υποστηρίζετε σθεναρώς ό,τι νομίζετε ορθόν, αληθές και δίκαιον.

Ο σοφός, επιζητών να είναι πάντοτε συνεπής προς εαυτόν και προς τας αρχάς του, εις πάσαν περίπτωσιν του βίου, δεν φοβείται και να αποθάνη ακόμη, ίνα μείνη συνεπής προς εαυτόν και πιστός εις το καθήκον.

Μη λησμονής ποτέ, ότι ισχυρός εν τη φύσει δύναται να είναι μόνον ο ενάρετος, ο αζολουθών και εφαρμόζων τους νόμους της Φύσεως. Του κακού οι δυνάμεις συντρίβονται προ της αζαταβλήτου ισχύος του φυσικού νόμου.

Ουδείς δύναται να μεγαλουργήσει, αν δεν βαπτισθή εις το θερμόν εξείνo φως, το οποίον καλείται ενθουσιασμός, εφ' όσον μάστιγα ούτος αποβλέπει εις ιδέας ανωτέρας τάξεως. Ο ιδεολόγος ενθουσιασμός ενισχύει την πνευματικήν υγείαν.

«Εί βούλει αγαθός είναι, πρώτον πιστεύσον ότι κακός ει» ελεγεν ο Επίκτητος. Όστις δηλαδή θέλει ν' αζολουθήσῃ την οδόν της αρετής, να τελειοποιήσῃ εαυτόν, πρέπει να λάβῃ ως αφητηρίαν την σκέψιν και την πεποίθησιν, ότι είναι ατελής και πλήρης ελαττωμάτων. Εάν πιστεύῃς, ότι αποτελεῖς το άκρον άωτον της ανθρωπίνης τελειότητος, θα μείνης όπως είσαι, απορρίπτεις την πρόοδον, καταδικάζεις σεαυτόν εις στασιμότητα με μιαν λέξιν πορναίνεις, διότι δεν λαμβάνεις υπ' όψει, ότι παντός πράγματος υπάρχει άλλο τελειότερον.

Η αταραξία, η γαλήνη του πνεύματος και της συνειδήσεως, η συνεισότης της εκκληρώσεως του καθήκοντος, η έλλειψις εξαρτήσεως από της θελήσεως και της γνώμης των άλλων, η διαρκής φαιδρότης, η ανάμνησις της υψηλής πνευματικής μας καταγωγής, η αποφυγή οργής και ερεθισμού κατά των άλλων, η έλλειψις ανεπιμονησίας δια την απόκτησιν οτιδήποτε πράγματος, η γαληνιάα, ήρεμος προσπάθεια προς αυτοβελτίωσιν είναι μέσα προς αδιάκοπον διατήρησιν της ψυχικής υγείας και της ισορροπίας του πνεύματος.

(Διατηρήσαμε τη γλώσσα των συγγράμματα)

ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τον Χριστό. Καταρωτάξη

«Και εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἀγγέλως, μὴ φοβείσθε, διότι ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι εἰς εἰς χαρὰν μεγάλην, ἣτις θέλει εἶσθε εἰς πάντα τὸν λαὸν, διότι σήμερον ἐγεννήθη εἰς εἰς ἐν πόλει Δαβὶδ σωτὴρ ὅστις εἶναι Χριστὸς Κύριος.

Και τοῦτο θέλει εἶσθε τὸ σημεῖον εἰς εἰς θέλτε εὐρεῖ βορέως ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.

Και ἐξαίφνης, μετὰ τοῦ Ἀγγέλου ἐγένη πλῆθος στρατιᾶς οὐρανό-
ου ἱμνούντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων: Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ
ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Ὁ Χριστὸς, τὸ πνεῦμα τῆς
ἀληθείας, ὁ θεῖος Λόγος ἦλθε καὶ ἐσαρκώθη εἰς τὴν γῆν ὡς ἀνθρώ-
πος διὰ νὰ ζωντανέψῃ μιὰ ἰδέα ποὺ ἐπύρεξε καὶ ἐπάσχει ὡς σύμ-
βολο ἐλπίδος πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Διὰ τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ ὁ
Χριστὸς θέλησε νὰ μας διδάξῃ τὸν τρόπο διὰ τοῦ ὁποῦν θὰ εὐελ-
θοῦμε εἰς τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ ἀποτελεῖ τὴν πρώτην πράξιν
τοῦ μεγάλου ἔργου τῆς ἀπολειρώσεως τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὰ δεινὰ τοῦ
ζώου τῆς γῆς. Τὸ γεγονός αὐτὸ τῆς γεννήσεως ἐπαναλαμβάνεται
κάθε χρόνον, ὁ Χριστὸς γεννιέται ὡς σύμβολο σωτηρίας διὰ τὸν
ἀνθρώπο, ἐκινθιμίζων εἰς αὐτόν ὅτι τὸ μυστήριον τῆς γεννήσεως
πρέπει νὰ γίνῃ ἐντὸς τῆς ψυχῆς τοῦ διὰ νὰ ἴδῃ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας.
Παραδόξως τὴν ἐποχὴ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ γεννιέται καὶ τὸ
νέο φῶς τοῦ ἡλίου εἰς τὴν γῆν.

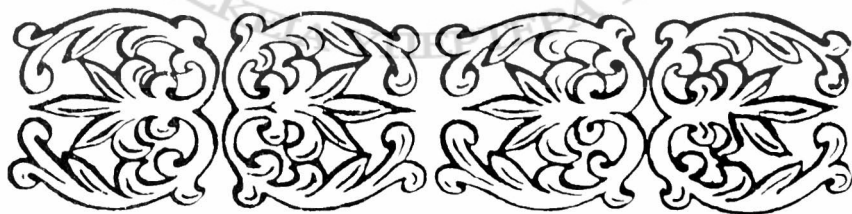
Ὁ ἥλιος ἐκτισκόμενος εἰς τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τ' οὐρανοῦ
ἀρχίζει νὰ κατέρχεται πρὸς τὴν γῆν.

Καὶ ὡς μέσα εἰς τὴν γῆν γεννᾶται τὸ νέο φῶς τοῦ ἡλίου
κατὰ τὴν περίοδον τοῦ χειμῶνος, τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲν τὸν
Χριστό, ὁ ὁποῖος γεννᾶται κατὰ τὴν περίοδον τοῦ φθινοῦ καὶ ἡθη-
κοῦ χειμῶνος. Κατ' ἐπέκτασιν τὸ ἴδιον γνῖται καὶ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώ-
που. Ὁ Χριστὸς γεννιέται μέσα του, ὅταν ὁ χειμῶνας τῆς αμαρτίας
αγαλιάζει τὴν ψυχὴν του.

Εἰάν δεν γεννηθῇ μέσα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου ὁ
Χριστὸς, τὸ φῶς τῆς ἐλπίδος, δεν μπορεῖ νὰ ἐκνοήσῃ τὴν θεὰ διδασ-
καλίαν τοῦ ἡ ὁποῖα ἀποτελεῖ τὸ ἐλπίδιον τῆς ζωῆς.

Θα έλθει στιγμή που θα κατέλθει η ήλιος της ζωής, Ο Χριστός από τα ύψη τ' ουρανού εις τον κόσμο της γης και αναλογικά εις το εσωτερικόν του ανθρώπου και θα φωτίση τα σκοτάδια της ψυχής του, αφαιρώντας από τα άγια του ναιού τον άρχοντα του κόσμου την κατωτέρα μας υπόστασι, τον Πρώδη, και θα γεννήση μέσα μας τον σπόρο της αληθείας.

Και τότε, σπρατικά αγγέλων αγνών σκέψεων θα κατακλύσουν το εσωτερικό μας «Είνα», δοξάζοντες και υμνούντες τον γεννηθέντα Σωτήρα του κόσμου, ψάλλοντες «δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία».

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Από το λόγο του μεγάλου ανθρωπιστή Αλβέρτου Σβιάτσεφ, στις 4/11/1954 στο Όαλο, μετά την απονομή εις αυτόν του βραβείου Νόμπελ Ειρήνης.

Ας τολμήσουμε να δοίμε κατάματα την κατάσταση. Ο άνθρωπος έγινε ένας υπεράνθρωπος. Έγινε υπεράνθρωπος γιατί δε διαθέτει μονάχα τις έμφυτες φυσικές δυνάμεις του, αλλά γιατί ελέγχει, χάρη στις κατακτήσεις της επιστήμης και της τεχνικής, τις λανθάνουσες δυνάμεις μέσα στη φύση και μπορεί να τις θέσει στην υπηρεσία του (...). Ωστόσο, αυτός ο υπεράνθρωπος υποφέρει από μια μοιραία ατέλεια του πνεύματός του. Δεν μπόρεσε ν' ανυψωθεί στο επίπεδο μιας υπεράνθρωπης λογικής, που θα ανταποκρινόταν στην κατοχή της υπεράνθρωπης δύναμής του. Γι' αυτό το λόγο οι κατακτήσεις της επιστήμης και της τεχνικής κατάντησαν στα χέρια του ολέθριες αντί να του γίνουν χρήσιμες (...).

Ο υπεράνθρωπος, όσο η δύναμή του αυξάνει, γίνεται σιγά-σιγά ένας δυστυχισμένος άνθρωπος. Για να μη διακινδυνεύει από την καταστροφή που προετοιμάζει ο ίδιος απ' τα έργη, αναγκάζεται να καταφύγει στα βάλθη της γης, σαν τους αφοραίους. Και γίνεται θεατής μιας χωρίς προηγούμενο καταστροφής των πνευματικών αξιών (...). Το ουνιαστικό, ωστόσο, που έχουμε χρέος να εμβαθύνουμε στη συνείδησή μας, και που οφείλαμε να το είχαμε συνειδητοποιήσει από καιρό, είναι πως γινόμαστε υπεράνθρωποι κατά το μέτρο που καταντούμε υπάνθρωποι (...). Ανεχθήκαμε στους δυο τελευταίους πολέμους να σκοτωθούν εκατομμύρια άνθρωποι, να ερημωθούν ολόκληρες πόλεις με τους κατοίκους τους απ' την ατομική βόμβα, άνθρωποι να μεταβληθούν σε ζωντανά δαδιά από τη ραδιενεργό σκόνη (...).

Αυτό που προΐσχει, είναι να αναγνωρίσουμε, όλοι μαζί, πως είμαστε ένοχοι για πράξεις απανθρωπίας. Ο τρόμος αυτής της πείρας πρέπει να μας αναχαίτσει, για να κατενθύνουμε τις θελήσεις μας και τις ελπίδες μας σε μιαν εποχή όπου πόλεμος δεν θα υπάρχει (...). Είναι επόμενο, ο οίκτος, όπου μέσα του εδραιώνεται η ηθική, να μην μπορεί να αποκτήσει την ανάλογη έκταση και το βάθος, αν περιοριστεί μονάχα στους ανθρώπους χωρίς να περιλάβει κάθε

ζωντανή ύπαρξη. Την αρχαία ηθική, που της είχε λείψει ένα παρόμοιο βάθος και μια τέτοια πεποίθηση, ήρθε να την αντιτασθήσει η ηθική του «σεβασμού της ζωής», που ολοένα και σε μεγαλύτερη έκταση αναγνωρίζεται η αξία της (...)

Ένας εθνικισμός του χειρότου είδους εκδηλώθηκε στο διάστημα των δυο παγκοσμίων πολέμων και μπορεί να θεωρηθεί αυτή τη στιγμή ότι είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο για τη συναδέλφωση των λαών (...). Όμως ήρθε πια ο καιρός, όπου οι κυβερνήτες είναι ταγμένοι να εκτελούν τις θελήσεις των λαών (...). Το ξέρω καλά, πως στο πρόβλημα της Ειρήνης δε συντίσχω έρω ουσιαστικά τίποτε νέο.

Η πεποίθησή μου ότι θα καταργήσουμε τον πόλεμο εν ονόματι της ηθικής, γιατί μας καθιστά ένοχους απανθρωπίας, είναι μια γνώμη που την υποστήριξε ο Έρσκινο και μαζί του πολλοί άλλοι. Ωστόσο, η μόνη πρωτοτυπία που διεκδικώ για τον εαυτό μου, είναι ότι σε μένα η αλήθεια αυτή συνοδεύεται από μια βεβαιότητα, πως το ανθρώπινο πνεύμα είναι ικανό, στην εποχή μας, να δημιουργήσει μια καινούργια νοοτροπία, - μια νοοτροπία ηθική (...). Εν ονόματι όλων αυτών που υποφέρουν για την ιδρύαση της Ειρήνης, τολμώ να παρακαλέσω τους λαούς να κάνουν το πρώτο βήμα σ' αυτό το νέο δρόμο (...). Γιατί πιστεύω, πως τούτη τη στιγμή εκφράζω τις σκέψεις και τις ελπίδες που κάνουν εκατομμύρια άνθρωποι, ζώντας με το φάσμα ενός μελλοντικού πολέμου.

(Μετάφραση Γάσσον Αθηναισάδη)

Διδαχέσαιμνήστων διακριθέντων λειτουργών της εκκλησίας

Ο Άγιος της Χίου Ανθιμος: Η προσευχή δίνει ατμό στον άνθρωπο και τον ανεβάζει στους ουρανούς, χαρίζοντάς του ουράνια χαρίσματα

Ο Γέροντας Ιωσήφ, τον Αγίων Όρων: Αρχή της πορείας προς την καθαρή προσευχή, είναι η μάχη προς τα πάθη. Είναι αδύνατο να γίνει πρόοδος στην προσευχή όσο ενεργούν τα πάθη.

Ο Γέρ. Παΐσιος, τον Αγίων Όρων: Εάν θέλεις να πιάσεις το Θεό για να σε ακούσει όταν προσεύχεται, γύρισε το κορμί στην ταπείνωση, γιατί σ' αυτήν τη συχνότητα πάντα εργάζεται ο Θεός και ζήτησε ταπεινά το έλεός του.

Ο Γέρ. Πορφυρίος της Αιτικής: Πολλοί λένε ότι η χριστιανική ζωή είναι δύσκολη και δύσκολη. Εγώ λέω ότι είναι ευχάριστη και εύκολη, αλλά απαιτεί δύο προϋποθέσεις: ταπείνωση και αγάπη.

Ο Γέρ. Ευσέβιος της Κεραυροπόλεως: Πρέπει να γνωρίζετε ότι ο Θεός δεν επιτρέπει μεγαλύτερες θλίψεις από ό,τι μπορεί να υποφέρει ο άνθρωπος και αυτό του δίνει μεγάλο θάρρος.

Ο Γέρ. Γερώνιος της Αίγνας: Να προσέχετε πώς θα περάσει η κάθε ημέρα. Το μέλλον σας αναθέστέ το στη Θεία Πρόνοια. Θα βοηθήσει ο Θεός. Ό,τι είναι θέλημα Θεού θα γίνει. Μη σκέφτεστε και βάζετε βάρος στο νου σας για το μέλλον.

Ένας επίσκοπος παραπονέτο, γιατί το γλογορό του κήρυγμα δεν έφανε καρπούς. Και ο Γέροντας Γερώνιος του είπε: Να διδάξεις πρώτα με το παράδειγμά σου και έπειτα θα δεις πόσους καρπούς θα φέρει το κήρυγμά σου (...) Οι άνθρωποι διδάσκονται περισσότερο με τα έργα και όχι με τα λόγια.

Ο Άγιος της Χίου Ανθιμος: Ο Θεός δεν παύει να δίνει καλές εμπνεύσεις στο μυαλό του ανθρώπου. Άλλοτε φωτίζει τον ίδιο, άλλοτε τον στέλνει μια παρηγοριά από άνθρωπο, άλλοτε του φανε-

ρώνει κανένα σημείο. Με κάθε μέσο προσπαθεί η άπειρη ενοπλάχνια του να οικονομήσει τρόπους για να τον βοηθήσει και να τον φέρει κοντά του.

(Από το βιβλίο «Διδαχές Γερόντων», Διον. Τάτση, Κόνιτσα, 1966)

ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΜΥΘΙΚΟΙ ΜΥΣΤΑΙ - ΛΙΑΣΚΑΛΟΙ

Ο ΟΡΦΕΥΣ

Αποσπάσματα μελέτης του Δτ. Φωτόπουλου - Φιλολόγου, Γυμνασιάρχη.

Η Ορφική διδασκαλία είχε μεγάλην πνευματικήν, ηθικήν και μυστηριακήν επίδρασιν επί της Ελληνικής Αρχαιότητος αλλά και εις άλλους λαούς, παλαιούς και μετεγενεστέρους, και ιδίως εις τας μυστηριακάς και μυσταγωγικάς αδελφότητας...

Αξιίζει να ρίψωμεν ολίγον φως επί της επιδράσεως εκ του περιφήμου μυθικού μυσταγωγού μωσαϊουργού.

Εις τα αρχαιότερα έντεχνα γραπτά μνημεία, τα ποιήματα του Ομήρου και του Ησιόδου, δεν αναφέρεται το όνομα του Ορφώς. Δεν εγνώριζον περί αυτού. Ουδείς ετόλμησε και από τους παλαιούς και μετεγενέστερους και συγχρόνους να υποστηρίξη τούτο. Οι μύσται, οι μεμνημένοι δηλ. εις τα πολυειδή παλαιά μυστήρια, εκράτουν σιγήν και εχεμυθίαν ανστηροτάτην: οι δύο αυτοί ποιηταί ούτε δι' άλλους αρχιμύστας ή άλλα μυστήρια αναφέρουν...

Κατά την παράδοσιν, ήτο υιός του βασιλέως της Θράκης Οιάγρου ή κατ' άλλους του Θεού Απόλλωνος και της Μούσης Καλλιόπης: ως διδάσκαλός του λέγεται ο Λίνος ο Θηβαίος και ως μαθητής του ο Μωσαίος (Θραύς ή Αθηναίος).

Νέος, επιστεféετο ότι μετέβη εις την Αίγυπτον, Κρήτην και άλλας

χώρας και εμνήθη εις τα εκεί μυστήρια. Ανεδείχθη μέγας ραφωδός, περίφημος μουσικός, θεουργός, μύστης. Συμμετέσχε της Αργοναυτικής εκστρατείας, κατά την οποίαν διά της λύρας του προσέφερε μεγάλην εξυπηρέτησιν εις τους Αργοναύτας. Κατά Διόδωρον (IV, 43) ότε κατέλαβε τους Αργοναύτας μεγάλη κακοκαιρία και δεν ηδύναντο από Θράκην να συνεχίσουν τον πλούν «ο Ορφεύς μετέσχε μόνος της τελετής (αφού συνέθεσεν ο ίδιος τας υπέρ της σωτηρίας ευχάς) μετά των Σαμοθρακών». Και ο καιρός αμέσως εβελτιώθη. Τίθεται ότι έζησεν, όθεν, προ των Τρωϊκών, ήτοι προ του 1200 π. χ. και είχαν ικανότητα ποιητού, μάντεως, αλλά και θαυματουργού, και φιλοσόφου, και αστρολόγου, και μάγου.

Κατά τον μύθον κατήλθεν εις τον Άδην διά την πολυγατημένην του σύγγον Ερριδίκην· κατεγοήτευσε τους πάντας, την Περσεφόνην, τον Πλούτωνα και αιτόν τον ακοίμητον πολυκέφαλον Κέρβερον· επέτιχε να παραλάβη την σύγγον, ως γνωστόν, υπό τον όρον να τον ακολουθή αλλά να μη στραφή να την ίδη πριν εξέλθουν εκ της περιοχής του Άδου· ο όρος δεν ετηρήθη και έχασε δια παντός την Ερριδίκην.(...)

Ο Ορφεύς, όταν επέστρεψεν εκ της «εκπαιδευτικής - μαθητικής» περιοδεΐας του ανά τα μυστηριακά κέντρα των χωρών της Ανατολικής Μεσογείου, είχε συλλέξει μάθησιν και πείριαν, αλλά και με την θεϊαν χάριν του Απόλλωνος και των Μουσών είχε καταστή ένθεος μύστης αλλά και μουσικός γίγας. Ίδρυσεν εις την πατρίδα του, την Ελληνικην Θράκην, τας Ορφικάς τελετάς ή μυστήρια. Ίηται την προφητικάν και μυστηριακάν του ικανότητα από θεϊαν έμπνευσιν πηγάζουσαν εκ της μουσικής του δεινότητος.

Τούτο σημαίνει ότι η μουσική έχει ανυπολόγιστον πνευματικήν, ηθικήν και γενικώτερον εκπολιτιστικήν δημιουργικήν επίδρασιν.

Κατά Παισιανίαν (Θ, XXX, 4) «ο Ορφεύς υπερέβαλε τους προ αυτού πάντας, ως προς την καλλιτέλειαν των ποιημάτων και εφθάσεν εις μεγάλην ισχύν και κύρος· επισπεύετο ότι είχαν επινοήσει τελετάς θεών και καθαρμούς ανοσιών έργων και ιάματα (ψάσματα) ασθηνειών και ενεργητικά θεία μηνύματα».

Επί Πεισιπράτου (ΣΤ' π.Χ. αιώνα), ανεγνώριζον εις τον Ορφέα «τον ιερόν ιδρυτήν της λατρείας των Ελευσινίων» (δηλ. φορτών). Θραξ και ο Εύμολπος ο γενάρχης των Ερμολπιδών, τον γένους δηλ. των εν τη Ελευσίνι ιερέων της Δήμητρος, εκ των οποίων κληρονομικώς προήρχετο ο Γεροφάντης, ήτοι ο ανώτατος ιερέυς και επόπτης των μυστηρίων της Δήμητρος και Περσεφόνης. Ότι τα Ορφικά πολύ

προ του Πεισιπράτου ετελούντο εν Αθήναις, δείχνει και ο στίχος του Αριστοφάνους (Ε' π. Χ. αιώνα): «Ορφεύς γαρ τελετὰς ὅ' ἡμῖν κατέδειξεν» (ήτοι και εις τους Αθηναίους καθιέρωσε μυστηριακὰς τελετουργίας).

Η λατρεία του Ορφέως ως ήρωος (δια τους πολλούς εις ανοικτάς φορτάς) και ως αρχιμύστον (δια υψηλών, ηθικών και πνευματικών διδασκαλιών εις μυστήρια υπό των ολίγων μεμνημένων) από παλαιά είχε διαδοθή εκτός της Θράκης εις Μ. Ασίαν, Μακεδονίαν και Κάτω Ελλάδα, Πελοπόννησον και νήσους και επί των Ρωμαϊκών χρόνων Ιταλίαν και λαούς Δυτ. Ευρώπης...

Διδασκαλία

Επιστεύετο ότι ο Ορφεύς ήτο υψηλή αυθεντία όχι μόνον ως «πατήρ της Ελληνικής θεογονίας», αλλά και ως εμπνευσμένος προφήτης εις τον οποίον ωφεύλοντο βαθύτατα αποκαλύψεις περί προσορισμού της ζωής, περί γενέσεως Κόσμου και Θεών.

Επί του τάφου «καθαρού», δηλ. μύστον ανωτάτης μνήσεως, ευρέθη το ρητόν: «Εἰμὶ εὖς της Γης και του ενάπρου Ουρανοῦ», ήτοι: σύνθεσις εις την παρούσαν ζωήν του υλικού στοιχείου, του θνητού (=Γης) και του αἰῶνι, του πνευματικού, του θείου στοιχείου (=του Ουρανοῦ)...

Πιστεύεται ότι ο Ορφεύς ήτο εισηγητής της διδασκαλίας περί αγνού βίου εις την παρούσαν ζωήν ἵνα αποφύγουν μετά τον θάνατον τιμωρίας αναλόγους των αμαρτημάτων μας. Εξόδαζε δηλ. την αθανασίαν της ψυχῆς και ότι η εδώ βίωσις, βάσει του νόμου περί ανταποδόσεως, ήτοι «ὅ,τι κάμεις θα εὕρης», θα είναι το κριτήριον της μεταθανάτιον μακαριότητος ή της ολίγον ή πολύ βασανιστικῆς κακοδιαμονίας του αθανάτου στοιχείου του ανθρωπίνου εγώ. Η εις τα ἴδια Ορφεϊκά ιερὰ λατρεία θεοτήτων της Γης και θεοτήτων του Ἄδου, την πίστιν δεικνύουν εις το διφνές (σώμα - ψυχή) του ανθρωπίνου εγώ. Εἰς τον Ορφέα αποδίδεται η διδαχή περί της μετεναρρώσεως, η οποία απετέλεσε βασικόν δόγμα της φιλοσοφίας του Πυθαγόρα βραδυτέρου, ως γνωστόν.

Η κατά την παράδοσιν συνέπαρξις μετά των Ορφεϊκών ιερών (υπό την σημασίαν εδώ των μυστηρίων, δηλ. των μυσταγωγικῶν τελετουργιῶν των ολίγων εκλεκτῶν μεμνημένων) και των Βακχικῶν ή Διονυσιακῶν και ἄλλων αδελφοτήτων φανερώσκει την κοινήν καταγωγήν ὅλων αὐτῶν. «Εὕρεν, γράφει ο Απολλόδορος, ο Ορφεύς τα του Διονύσου Μυστήρια». «Εὕρεν», δηλ. υπήρχον τα του

Διονύσου προ του Ορχέως. Και ο Διόδωρος γράφει: «Διο και τας υπό Διονύσου γενομένας τελετάς Ορχικάς προσαγορεύεσθαι». Διόνυσος, μυθολογείται ότι υπήρξαν πλὴν του υιού της Σεμέλης και Διός και άλλοι, όπως ο Ζαγρεύς Διόνυσος. Εἰς την Αίγυπτον με τον Διόνυσον εταυτίζετο ο Όσιρις κ.λ.π. Ο Ζαγρεύς έχει πολλά τα όμοια προς τον Ορχέα, π.χ. ότι διεμελίσθη και κατεβροχθίσθη υπό των Τιτάνων· ότι κατεξεραύνωσε τοίτους ο Ζεύς και εκ της τέφρας του Διονύσου έπλασε τον άνθρωπον, ο οποίος ως εκ τούτου μετέχει του γήινου αλλά και του Τιτανικού, ήτοι της αθανάτου ουσίας (διφυής)...

Τα Ορχικά μυστήρια δια της μουσικής προσέδιδον εις την ψυχήν ηρεμίαν, γαλήνην, νηφαλιότητα, ήπια συνασθήματα· ενέπνεον αυτήν και την καθίστων ισανίην ίνα αυτή κατευθύνη το ανθρώπινον εγώ προς αναζητήσεις πνευματικής και ηθικής εντροφήσεις υψηλάς, («Απολλωνείας»)· ίνα τρέπεται το Εγώ προς τον μέλλον, και ενάρκτον βίον με τελικόν σκοπόν την μέρηναν δια την

Είνα κατὰ ανήγνρην και μακαριότητα της ψυχής.

και η εκπολιτιστική της δύναμις· εκτός της Ορχικής διδασκαλίας δεστέρα περισσότερον ικανοποιούσα και τους κοσμήρα, πνευματω-ελλεγκτούς και μέσας ερμηνεύουσα το βαθύτερον νόημα της· της

Η Ορχική διδασκαλία μυστηριακή και μυσταγωγική είχεν έμφεσον και άμεσον τεραστίαν επίδρασιν επί της ροής του πολιτισμού. Άμεσον, διότι και μέχρι των πρώτων αιώνων μ.Χ. έτρεφεν, η Ορχική διδασκαλία τον στοχασμόν και ενέπνεε τον νόον και την καρδιάν μεγαλοφών ώστε να επιτύχουν έργα θαυμαστά, εις την φιλοσοφίαν, τα γράμματα, την τέχνην· Δια των μεγάλων τούτων εμμέσως επέδρασεν επί της διαφοροπόσεως του Έλληνοχριστιανικού πολιτισμού...

Συμβολισμοί

Το έργον του Ορχέως, συμβολιζόμενον δια της λύρας του παραμένει αθάνατον· ο Ζεύς (σύμβολον της ανωτάτης Θεικής δυνάμεως), κατόπιν παρακλήσεως του Απόλλωνος (Θεότητος του πνευματικού φωτός) και των Μουσών (των προσπαίδων και εμπνευστριών ανωτέρων πνευματικών, ηθικών και καλλιτεχνικών αναζητήσεων) την λύραν του μάρτυρος ήρωος εκπολιτιστού Ορχέως εις τον ουρανόν ως ασπερισμόν· διαιώνίζει. Τούτο σημαίνει ότι οι αιώνιοι οδηγοί προσανατολισμού προς τον αληθή γήινον προσορισμόν του ανθρώ-

που είναι τα ανώτερα ηθικά και πνευματικά επιδιώξεις.

Σημαίνει ακόμη την θεϊαν προέλευσιν της μουσικής, η οποία δια της αρμονίας της, την αρμονίαν του Σύμπαντος Κόσμου συμβολίζει. Ο Πυθαγόρας και οι Πυθαγόρειοι, βραδύτερον πληρέπερον ἐδίδαξαν τα περί αρμονίας.

Εἰς παλαιὸν ποίημα: «Ὀργίως εἰς Ἄδου κατὰβασιν» επιχειρεῖται ἐρμηνεία του θρύλου διαφορετικῇ κατ'ἄλθεν ὄχι δια την Ἐρμηνείαν, ἀλλὰ ὡς ἄγγελος εἰς τοὺς ἀνθρώπους των ἐκεῖ, ἵνα προσελκύσῃ αὐτοὺς πρὸς την διδασκαλίαν του «περί του οὐρίου ζην». Κατὰ τοὺς πρώτους Χριστιανικοὺς χρόνους ἀλλὰ καὶ ἀπὸ της Ρωμαιοκρατίας (Β' π.Χ. αἰῶνα) ἡ Ὀργικὴ διδασκαλία ἦτο ἐννόμιμα διαδεδομένη. Εἰς τὸν λόγον τοῦτον εἰς την πρωτοχριστιανικὴν τέχνην, με ἀλληγορικὴν σημασίαν παρίστατο ὁ Χριστὸς ἐπὶ την μορφήν του Ὀργίως, π.χ. ὡς ὁ καλὸς ποιμὴν, ὡς ἀγιὸς ἀνθρώπων τοὺς ὁλοοὺς κατενθρονοῦσε δια της μορμικής του. Καὶ τοῦτο, γράφει ὁ ἀειμνητὸς καθηγητὴς Ν. Λούβαρης, διότι πολλοὶ χριστιανοὶ «ἀνέχον πρὶν εἰς τοὺς Ὀργικοὺς θιάσους» (ἦσαν διὰ τὸ εἰς τα Ὀργικά).

Ἐκ τῆς μεταθανάτιον μακαριότητος ἡ μη τις ἀπαρξέων του ἀνθρώπου, εἰς την Ἐρίνην ζοῖν, σκέψεται ἀρχαίων, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα ἀρχαία μυστήρια, καὶ αἱ ἀναπτυσσόμεναι ἐπὶ των μεγάλων Ἑλλήνων συγγραφέων, ποιητῶν, φιλοσόφων (ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομεν τον ρητοροειδιδάσκον Ἰσοκράτην, τον Πλάτωνα, τον μέγαν μύστην Πλάτωνα) εἶχον προπαρασκευάσει ἐννόμιμα την κατανόησιν ἀλλὰ καὶ ἀποδοχὴν των θεῶν του Χριστιανισμοῦ διδασκῶν. Ἡ συμβολὴ των Ὀργικῶν, δια των Ἑλλήνων σοφῶν, εἰς την περτέραν διάδοσιν του Χριστιανισμοῦ καὶ εἰς τοὺς ἀνώτερας πνευματικότητος ἀνθρώπους καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς, δια τοῦτον, εἶναι ἀναμφισβήτητος.

Ἡ σιγή του μύστου

Ἡ μυθολογία, ὅτι κατεξεραυνώθη ἐπὶ του Διὸς, διότι ὁ Ὀργεὺς ὡς προφήτης καὶ μύστης καὶ ἐμπνευσμένος μάντις μυστικά των θεῶν ἀπεκάλυπεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐποχρῶνται μεγάλῃν ἀλληγορικῶς ἀλήθειαν. Ἡ ἀπόλυτος γνώσις καὶ ἀλήθεια ἀποκλειστικῶς ἀνήκει εἰς τον Θεόν. Εἰς ὀλίγους ἐκλεκτοὺς προνομοῦχοις φωτισμένους, ἡ θεία χάρις ἔδωκε το μέγα δῶρον να γνωρίσουν την ἀτραπὸν (τον στενὸν καὶ δύσβατον δρόμον) ὁ ὁποῖος ὁδηγεῖ πρὸς την ἀλήθειαν,

την αρετήν και το καθήκον.

Οι προνομιοῦχοι αυτοί ἐξλεκτοί του Θεοῦ οφείλουν «να μη ρίπουν τα ἄγια τοῖς χοίροις καὶ τοὺς μαργαρίτας τοῖς χοίροις» κατὰ τὴν θείαν ρῆσιν. Διότι, δεν εἶναι τα πάντα τοῖς πᾶσι κατανοητὰ ἀπαιτεῖται καὶ λεπτή διάνοια καὶ φιλοσοφικὴ ἢ επιστημονικὴ προπαρασκευὴ καὶ ψυχικὴ προδιάθεσις καὶ ζήλος καί...

Ὅ,τι ὁ μη διαθέτων τα ὅσα πρέπει προσδόντα, δεν κατανοεῖ, το παρανοεῖ, το φθονεῖ, το παραποιεῖ· ὁ φθόνος οδηγεῖ εἰς το μῖσος, τον φανατισμόν, το ἐγκλημα.

Ἡ ιστορία καὶ ἡ παλαιὰ καὶ ἡ νεώτερη καὶ ἡ σύγχρονος εἶναι πλήρης ἀποκαλυπτικῶν παραδειγμάτων. Ἀπὸ παρανόησιν, ἀμώβειαν, φανατισμόν, μισαλλοδοξίαν... μυριάδες οἱ μάρτυρες καὶ τα θύματα εἶναι.

Ὅχι ὁ Θεός (Ζεὺς), ἀλλὰ αὐτὰ ταῦτα τα ἀνοτέρω φριχτὰ πάθη ὠθοῦν τοὺς «αμνήτους» φανατικοὺς καὶ ὥθησαν εἰς φριχτασιζὰ κακοεργήματα κατὰ τῶν φωτισμένων, τῶν παρῆρηγμένων, τῶν μεγάλων μυστῶν. Ἰδοὺ το βαθύτερον νόημα τῆς ἀλληγορίας ὅτι ἐκεραινοβολήθη ὁ Ὀρφεὺς (=ὁ φωτισμένος, ὁ μύστης) ἐπὶ του Λιὸς (=τῶν ἀκρίνων του φωτός του ἰδίου του μύστου), αἱ ὁποῖα ἐπὶ τῶν δεχομένων αὐτὰς καὶ παρανοοῦντων φανατικῶν μετατρέπονται εἰς κεραινοὺς φονικοὺς κατὰ τῶν ἀνταναγκάζοντων ταύτας μυστῶν...

Υπὸ τὴν ἔννοιαν «μύστης» νοεῖται πᾶς ὅστις κατέχει, ὡς ἀνοτέρω ἀναφέρθη, ικανότητος ἀνοτήρας διανοήσεως καὶ υψηλότερας δημιουργικῆς πνοῆς εἰς ἔργα πανανθρώπινης ἀκτινοβολίας...

Ὁ Ὀρφεὺς ἢ οἱ Ὀρφικοί, ἐπὶ το προοδευτικώτερον μεταρρυθμιστὰ μυσταγωγικῶν τελετῶν καὶ διδασκαλιῶν, ἐμμέσως δια τῶν μαθητῶν τῶν εἶχον σημαντικωτάτην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς διαπαιδεύσεως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ δι' αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως ἐπὶ τα βελτίω τῶν ἀνθρωπιστικῶν στοιχείων του πολιτισμοῦ εἰς πανανθρώπινον κλίμακα. Ὁ Πυθαγόρας καὶ οἱ Πυθαγόρειοι εἰς τὴν Ὀρφικὴν μυστικὴν διδασκαλίαν ἔδωκαν νέαν ζωογόνον πνοήν, ἀνοτέραν πνευματικότητα καὶ ἠθικὴν αἰριότητα.

Ἡ αἴγλη του μεγάλου μυθικοῦ διδασκάλου, του Ὀρφέως, του Ἑλλήνος αὐτοῦ μύστου, καταφαίνεται ὅχι μόνον ἐκ τῆς βαθείας ἐπιδράσεως ἐπὶ του πνεύματος ὅλων τῶν Ἑλλήνων σοφῶν (π.χ. Πυθαγόρας, Πλάτωνος κλπ.) ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀλληγορικὴν δια τῆς τέχνης ἐκφρασιν, κατὰ τοὺς πρώτους Χριστιανικοὺς χρόνους του Ἰησοῦ ὡς Ὀρφεὺς (βλ. Γ' Σωτηρίου, Χριστιανικὴ καὶ Βυζαντινὴ Λογικολογία, Α' τόμος, σελ. 97 κ.ε.).

ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ
ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΙΝΔΩΝ

ΙΣΑ ΟΥΪΙΑΝΙΣΑΔ

Μετάφραση από τα αγγλικά: Γεωργίου Σαββή

Ιδοὺ το σήμειον εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅλα ὅσα ζοῦν καὶ κινούνται ἐπὶ τῆς γῆς. Ζώντας τὸ παροδικό, βρὲς χαρὰ εἰς τὸ Αἰώνιον· μὴ θέτεις τὴν καρδίαν σου εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐνὸς ἄλλου.

Εργαζόμενος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μπορεῖ ἓνας ἄνθρωπος νὰ προσδοκῇ μίαν ζωὴν ἐκατὸ εἰσὼν. Μόνον πράξεις ἐκτελεσθείσες εἰς τὸν Θεὸν δὲν δεσμεύουν τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Υπάρχουν κόσμοι στοιχειωμένοι ἀπὸ δαίμονες, περιοχὲς πλήρεις σκοτότος. Ὅποιοι ἀρνέονται τὸ πνεῦμα εἰς τὴν ζωὴν, πίπτει εἰς τὸ σκοτὸς τοῦ θανάτου.

Τὸ πνεῦμα, χωρὶς νὰ κινῆται, εἶναι ταχύτερον ἀπὸ τὸ νοῦ· οἱ αισθήσεις δὲν μποροῦν νὰ το φθάσουν· εἶναι διαρκῶς πέραν ἀπὸ αὐτὲς. Υπάρμενο ἀκίνητο, προσπερνά ἐκείνους ποὺ τρέχουν. Εἰς τὸν σκεφανὸ τῆς ἐπαύξεώς του, τὸ πνεῦμα τῆς ζωῆς οδηγᾷ τοὺς ποταμούς τῆς δράσεως. Κινεῖται καὶ δὲν κινεῖται. Εἶναι μακριὰ καὶ εἶναι κοντὰ. Εἶναι ἐντὸς ὅλων καὶ εἶναι ἐκτὸς ὅλων.

Ὅποιος βλέπει ὅλες τὶς ἐπαύξεις εἰς τὸ εἰατό του καὶ τὸν εἰατό του σὲ ὅλες τὶς ἐπαύξεις, ξεφεύγει ἀπὸ ὅλους τοὺς γόβους (ἀπὸ καθε γόβου).

Ὅταν ἓνας σοφὸς βλέπει τὴν μεγάλη αὐτὴ ἐνότητα καὶ ὁ εἰατός του ἔχει γινεῖ ὅλες οἱ ἐπαύξεις, ποῖα ἀνταπάτη καὶ ποῖα θλίψη μπορεῖ ποτὲ νὰ τὸν πλησιάσῃ; (αγγίζει).

Τὸ πνεῦμα ἐγγίμει τα πάντα μετὰ τὴν ἀκτινοβολία του. Εἶναι ἀνὰ καὶ ἀνθρώπο, ἀγνὸ καὶ ἀνέγγιχτο ἀπὸ τὸ κακό. Εἶναι ὁ περὶστατος προφήτης καὶ σεπτόμενος, ἐννέάρχων καὶ υπερβατικό. Τοποθετεῖ ὅλα τα πράγματα εἰς τὴν ἀτραπὸ τῆς Αἰωνιότητος.

Εἰς βαθὺ σκοτὸς πλτουν ἐκεῖνοι ποὺ ἀκολουθοῦν τὴν δρᾶση. Εἰς βαθύτερον σκοτὸς πλτουν ἐκεῖνοι ποὺ ἀκολουθοῦν τὴν γνώση. Ὁ ἓνας εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς γνώσεως, καὶ ὁ ἄλλος εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δρᾶσεως. Ἐτοί ἐχομε ἀκούσει ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους σοφοὺς ποὺ ἐξήγησαν σὲ μας αὐτὴ τὴν ἀλήθεια.

Ἐκεῖνος ποὺ γνωρίζει ἀμφοτέρω τὴν γνώση καὶ τὴν δρᾶση, μετὰ τὴν δρᾶση υπερνικά τὸν θάνατο καὶ μετὰ τὴν γνώση φθάνει σὴν ἀθανασία.

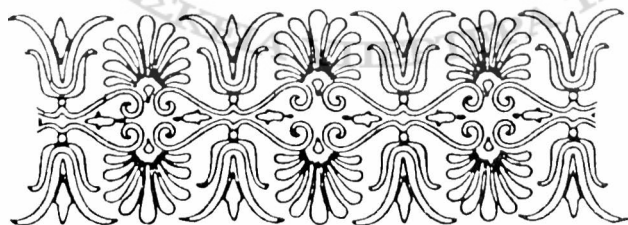
Σε βαθύ σκότος πέπτον εκείνοι που ακολουθούν το ενυπάρχον. Σε βαθύτερο σκότος πέπτον εκείνοι που ακολουθούν το υπερβατικό.

Ο ένας είναι το αποτέλεσμα του υπερβατικού και ο άλλος είναι το αποτέλεσμα του ενυπάρχοντος. Έτσι έχουμε ακούσει από τους αρχαίους σοφούς που εξήγησαν σε μας αυτή την αλήθεια.

Εκείνος που γνωρίζει αιψότερα, το υπερβατικό και το ενυπάρχον υπερνικά τον θάνατο και με το υπερβατικό φθάνει στην αθανασία.

Το πρόσωπο της αλήθειας παραμένει κρυμμένο όπισθεν ενός κέκλου χιρίσού. Αποκάλυψε το ω θεέ του φωτός, ώστε εγώ που αγαπώ την αλήθεια να μπορέσω να την ιδώ!

Ω ζωοδότα ήλιε, τέχνο του Κυρίου της δημιουργίας, μοναχικέ προφήτη του ουρανού! Απλώσε το φως σου και απέσυρε την εκτυφλωτική σου λαμπρότητα για να μπορέσω να κοιτάξω την ακτινοβόλο μορφή σου: το μακρινό εκείνο πνεύμα που είναι εντός σου είναι το ιδικό μου εσώτατο πνεύμα. Είθε η ζωή να υπάγει στην αθάνατη ζωή και το σώμα να υπάγει στις σπάχτες. ΩΜ. Ω ψυχή μου, ενθιμού τους παλαιούς αγώνες, ενθιμού. Δια της ατραπού του καλού, οδηγήσέ μας στην τελική ενλογία, ω παρ' θεικό εσύ θεέ που γνωρίζεις όλες τας οδούς. Ελευθέρωσέ μας από το περιπλανώμενο κακό. Προσευχές και λατρεία προσφέρουμε εις εσέ.

ΛΟΓΟΙ ΣΟΦΟΙ

Παρηγόρησε τον λυπημένο άνθρωπο, γνωρίζοντάς του ξένες συμφορές.

*ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ ΤΟΥ ΤΥΑΝΕΑ (Φιλοσπάτων, Απολ. Τυαν. Επιστολαί)
(Το λυπούμενον αλλοτριούς κακοίς παρρηθού)*

Το φως ήλθεν εις τον κόσμον, και οι άνθρωποι ηγάπησαν το σκότος μᾶλλον, παρὰ το φως· διότι ήσαν πονηρά τα έργα αυτών.

ΠΙΣΟΥ (Κατά Ιωάννη, γ, 19)

Να μην επιθυμείς να σπείρεις σπόρο για τη δική σου συγκομιδή.
Να επιθυμείς μονάχα να σπείρεις εκείνο το σπόρο, που ο καρπός του θα θρέψει τον κόσμο. Είσα ένα κομμάτι του κόσμου.
Προσφέροντας τροφή στον κόσμο, τρέφεις τον εαυτό σου.

Από το βιβλίο «Φως στην Ατραπό»

Να μην υποζώνεσαι, αλλά ότι σκέπτεσαι να το λες και ας περιούξει τον άλλον· μόνο όμως να το λες με καλό τρόπο και να δίνεις και εξηγήσεις.

Γέροντας Παΐσιος (Χρυσόδοσος, ο γερο Παΐσιος σελ. 70)

Τα μυστήρια του Θεού εις τους ταπεινόφρονους αποκαλύπτονται.
Η ταπεινώση τελειοποιεί την ψυχή διὰ Θεῶν δωρεῶν.

Άγιος Ισαάκ ο Σύρος

Να θεωρείς σοφούς εκείνους που μιλάνε με ταπεινοφροσύνη για τον εαυτό τους και δεν παύονται με τα γυρισματα της ζωής, αλλά γνωρίζουν να υποφέρουν με αξιοπρέπεια και με μέτρο και τις συμφορές και την ευτυχία.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ (Προς Νικοκλέα, 39)

Κάθε λόγος σου να είναι η αλήθεια, η περή αλήθεια... Το ψεύδος είναι κακό απολύτως... Ο Σατανάς έχει δύο ονόματα. Σατανάς και ψεύδος.

Βίκτωρος Ουγκώ (Οι άθλιοι, βιβλ. 7^ο, Α)

Αρχίζω να νομίζω πως τώρα μονάχα ξέρω τι θα πει ευτυχία. Τώρα μονάχα το καταλαβαίνω, γιατί το ξω, το παμπάλαιο ρητό της Χρηστομάρθειας: ευτυχία θα πει να κάνεις το χρέος σου. Κι όσο πιο δύσκολο το χρέος, τόσο πιο μεγάλη η ευτυχία...

Νίκον Καζαντζάκη (Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά)

*

Λεν πρέπει ποτέ να εμποδίζετε τους ανθρώπους να γίνουν πλούσιοι, αλλά πρέπει να τους μαθαίνεται να μοιράζονται τα πλούτη τους.

Ο. Αιβανχόφ (Το βασίλειο της ειρήνης, σελ. 78)

*

Όταν έχεις πλούτο, άπλωσε το χέρι σου στους φτωχούς

ΦΩΣΤΥΛΙΑΗ (Γνώμαι, 38)

(Πλούτον έχων την χείρα πνηγνέοντων όρεξον)

Το Διοικητικό Συμβούλιο της
Θεοσοφικής Εταιρείας εύχεται
στους αγαπητούς αναγνώστες
του «Ιλισού», καλές εορτές, καλή
υγεία και κάθε ηθική πρόοδο.

Ο ΗΛΙΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΔΙΗΜΩΔΕΙΣ ΜΥΘΟΥΣ

Αποσπάσματα από το βιβλίο του μεγάλου λαογράφου

Νικολάου Πολίτη (1852 - 1921)

Μεταφορικός ο ήλιος λέγεται **μάτι του Θεού** της αυτής δε μεταφοράς, θεωρούμενον τον ήλιον ως οφθαλμού ή ως οφθαλμού του Θεού, όχι μόνο οι αρχαίοι Έλληνες εποίουντο χρήσιν («Διὸς οφθαλμός», Πιστόδου, Εργ. Πηλ. 267), αλλά και πάντες σχεδόν οι λαοί, μηδὲ των αγρίων εξαρουμένων...

Υπὸ των αρχαίων ο Ἥλιος ενομιζέτο πανδερκής και πανδαίμων· κατὰ τα ομηρικὰ ἔπη «πάντ' εφορά και παντ' επακούει», *Ιλιάδα* Γ, 277 (ὅλα τα βλέπει και ὅλα τ' ἀκούει). Ἐν τῷ ομηρικῷ ἔμῳ εἰς την Διμήτηραν λέγεται: Θεὸν σκοπὸς ἡδὲ και ἀνδρῶν (Ύμν. εἰς Διμήτηρ. 62). Ο Αἰσχύλος (*Προμηθ.* 91) ἀποκαλεῖ αὐτὸν πανόπτην...

(Πανδερκής· ὁ τα πάντα βλέπων·

Πανδαίμων· ὁ τα πάντα γινώσκων·

Πανόπτης· ὁ τα πάντα βλέπων.)

Τῆς παναρχαιοσύνης του Ἥλιου λατρείας λείψανα δύνανται να θεωρηθῶσι κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς αὐτοῦ τελούμενα, αἱ πυραί και αἱ κληδόνες... και ἡ πρὸς ἀνατολὰς προσερχή¹. Τὴν δε κατὰ τοὺς ιστορικοὺς χρόνους λατρείαν του ἡλιου ἐν Ἑλλάδι ἀντικαταστήσῃσι πιθανῶς ἡ τοι αἰῶνι Ἥλιον...

Περὶ λείψματα εἰσῆς παλαιᾶς λατρείας εἶναι ἴσως σπάνια εἴδη εἰς τον ἥλιον και ὅμοιοι εἰς το ὄνομα αὐτοῦ. Κατὰ τον Εὐροπόκριτον (Α45) ὁ βασιλεὺς και ἡ βασίλισσα τῆς Ἀθήνας, ἀπεχνοὶ ὄντες,

τον Ἥλιο και τον Οὐρανὸ σιχηνὰ παρακαλοῦσιν

ν' ἀξιοθῶσι ν' ἀποκτήσῃσι τέκνον. Και εἰς τα δημοτικὰ ἀσματα ἀναγέρονται τοιαῦτα δεήσεις, ὡς ἐν χρητισμῷ:

Το θιο παρακαλεί και το φεγγάρι,
τον Ήλιο να του δώσουν τη χάρη.

1. Οι Ήραιο προσεκύνουν τον Ήλιον, στρέφοντες το πρόσωπον προς ανατολάς. Η είσοδος των ελληνικών ναών σχεδόν πάντων ήτο εστραμμένη προς ανατολάς. Κατά τους μεταγενεστέρους χρόνους παρέλαβον την συνήθειαν παρὰ των Περσών οι Ρωμαῖοι και εκ τούτων οι Χριστιανοί. Παρὰ τοῖς ὀρθοδόξοις διατηρήθη ἡ προς ανατολάς προσευχή, συμφώνως δὲ προς τὸ ἔθος τούτο κτίζονται αἱ ἐκκλησίαι, ὅπως οἱ ἐν αὐταῖς ἔχουσι πάντοτε προς ανατολάς εστραμμένον τὸ πρόσωπον.

*

Ενὼ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα συνεντατίζετο ὁ Ήλιος προς τὸν ἐπὶ τῶν χοριφῶν λατρευόμενον Δία, οἱ ἐκχριστιανισθέντες Ἕλληνες ἀντικατέστησαν τὴν λατρείαν τοῦ Ἠλίου διὰ τῆς τοῦ ἁγίου Ἠλίου...

Τὴν ομοιότητα τοῦ προφῆτου Ἠλίου προς τὸν Ήλιον παρατήρησαν πολλοὶ μέχρι τοῦδε, διὰ ταύτης ἐξηγούντες τὴν ἐν χοριφαῖς ἐλληνικῶν οὐρῶν λατρείαν αὐτοῦ... Εἰς ἀπεικονίσεις τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, **ὁ Ἠλίας παριστά τὸν Ήλιον καὶ ὁ Μωυσής τὴν Σελήνην**, ὡς τοῦτο καταφαίνεται ἐκ συμβολικῶν εἰκόνων τῆς Μεταμορφώσεως, ἀναγομένων εἰς τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ χρόνους. ἐν αἷς ὁ μὲν Χριστὸς παρίσταται δια σπαιροῦ, τὸν δὲ Μωυσήν ἀντικαθιστᾷ εἰκὼν μίας τῶν φάσεων τῆς σελήνης ἢ ἡ λατινικὴ λέξις Luna καὶ τὸν Ἠλίαν ὁ ἥλιος ἢ ἡ λέξις Sol...

Δωγραφικά σήμματα, Β', σελ. 110 - 153

Διατηρήσαμε τὴ γλώσσα τοῦ ἀγγράφου.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Η ΕΡΓΑΣΙΑ

Απόψεις των αρχαίων Ελλήνων διανοητών

Τίποτε καλό δεν κερδίζεται χωρίς κόπο.

Σοφοκλή (Ηλέκτρα, 945)

(Πόνον (τοι) χωρίς ουδέν ευτυχεί)

Αν στρέψεις το βλέμμα σου σε πολλά πράγματα που συμβαίνουν γύρω μας, θα καταλάβεις πόσο ωφέλιμο και αποτελεσματικό πράγμα είναι η προσπάθεια κι ο κόπος· γιατί σταθεματικές νεφρού βαθουλώνουν και βράχουν.

Πλουτάρχου (Πηζιά, 2D)

(Καταμάθεις δ' αν ως αγνοίμων πράγμα και τελειοποιούν επιμέλεια και πόνος εστί· επί πολλά των γιγνομένων επιβλέψας· σταγόνες μιν γάρ ὕδατος πέτραις κοιλαινουσιν)

Η εργασία προ πάντων είναι φως για τη ζωή.

Πίνδαρον (Ολυμπιονίκαι X, 26)

(Εργον προ πάντων βιώτω φάος)

Καθώς τα φυτά με τη μέτρια ποσότητα νερού τρέφονται, ενώ με τη μεγάλη πνίγονται, με τον ίδιο τρόπο και η ψυχή, με τους κανονικούς κόπους αναρρώνει, ενώ με τους υπερβολικούς καταβάλλεται.

Πλουτάρχου (Πηζιά, 9β)

(Ὡς οὖν γὰρ τα φυτά τοις μιν μετριοῖς ὕδασι τρέφεται, τοις δὲ πολλοῖς πνίγεται, τὸν αὐτὸν τρόπον ψυχὴ τοις μιν σήμμετροις ἀνίσταται πόνους, τοις δ' ὑπερβάλλουσιν βαλλόμεναι βυβλίζεται).

Από τη λαϊκή μας σοφία

Πράμα δουλεμένο
πράμα ζηλεμένο.

Τόπος δουλεμένος
τόπος ζηλεμένος.

Η δουλιά είναι προσευχή.

Η πέτρα που ζυλάει μούχλα δεν πιάνει.
«Αίθος κυλιόμενος φέτος ον ποιεί» Αρχαία παροιμία

Ο Θεός τρέφει τα πουλιά,
και σεντούς βάνει και το ψαί στη φωλιά.

Η πολλή δουλειά τρώει τον αφέντη της.
(Η εργασία πρέπει να είναι ανάλογη των φυσικών δυνάμεων του ανθρώπου, όπως αμύους εξηγεί ο Σ. Νάγος).

Από τις διδασκαλίες του Νεοπυθαγόρειου Διδάσκαλου Σπυριδωνα Νάγου.

Διά την αύξηση της ψυχικής δυναμικότητας των ανθρώπων και την δι' αυτής αύξηση της διανοησεώς τους όπως επιτέχουν τον σκοπού των αιτού, θα υποδειξοιμε τις αρχές εκείνες οι οποίες εφαρμόζόμενες και εξαγνίσουν την φύση εκείνων που θέλουν να μηθούν εις τας αληθείας της Φύσεως και τους προπαρασκευάζουν εις το έργον δια τον οποίον και αυτοί οι ίδιοι θα ανέλθουν ψυχικώς εις θειοτέρους πνευματικούς κόσμους και την ανθρωπότητα θα βοηθήσουν να ανελιχθεί και να κατανοήσει τον σκοπό της.

Πρώτον καθήκον του ανθρώπου είναι να εργάζεται. Η εργασία είναι φυσικός νόμος και δι' αυτό ουδέν αργεί εις τον Άπειρο Κόσμο. Ο μη εργαζόμενος άνθρωπος παρεμβαίνει δια της βουλήσεώς του επί της λειτουργίας των νόμων της οργανικής του φύσεως και τους εκτοπίζει εκ των σχέσεων τους οποίους έχουν προς τους λειτουργούντας νόμους της Φύσεως τον περιβάλλοντός του. Η του είδους αυτού δια της βουλήσεώς του επέμβασις και η εξ αυτής

χαλάωσις των σχέσεων της οργανικής του φύσεως προς το σύνολο της φύσεως του περιβάλλοντός του, προκαλεί από απόψεως ενεργείας παθητικότητα εις την οργανική του φύση, εξ ἧς αὐτῆς δε περιέρχεται εις παθητικότητα και η ψυχὴ του, δηλαδή εις κατὰστα-ση να μη δύναται αὐτή (ἡ ψυχὴ) να εξωτερικεύσει εις λειτουργίαν εις την οργανική της φύση, τις δυνάμεις της προς αὔξησιν των ενεργειῶν της.

Τότε μὴ εξωτερικευομένων των ψυχικῶν δυνάμεων προς ἐνέργειαν εις την διανοητικὴν και συναισθηματικὴν λειτουργίαν της ἀνθρωπίνης φύσεως και δια της ἐνεργείας αὐτῆς εις μεταβολὴν τους προς περαιτέρω ἐνίσχυση της λειτουργίας της διανοήσεως και συναισθηματικότητος, ἡ ἀνθρωπίνη φύσις περιέρχεται εις ἀδράνεια ἀπὸ ἀπόψεως ἐκτίσεως των νοητικῶν και ἠθικῶν της δυνάμεων, ὁπότε δεν συντελεῖται και ἡ ἀνθρωπίνη πρόοδος, παρὰ τις ἐπαυσιγενείας των λειτουργούντων νόμων των νοητικῶν και ἠθικῶν προποσιῶν ὡς ὄντων.

Ἡ διανοητικὴ φύσις του ἀνθρώπου λόγω του ἀνοστήρου διατεπωθέντος λόγου ἐκίσταται και προσαναμογή προς μὴ φυσικὴ κατὰστα-ση ἡ ὁποία την ἀπομακρύνει περισσότερο ἀπὸ τις πραγματικὰς της φυσικὰς λειτουργίας και οὕτω φθάνει εις το σημεῖον ὥστε να μη γίνῃ οὐδεμία δυναμικὴ της αὔξεσις καθ' ὅλον τον χρόνον της ἐνεργοῦ ζωῆς του οργανισμοῦ της. Το γεγονός αὐτό ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα και την πλήρη στασιμότητα της ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

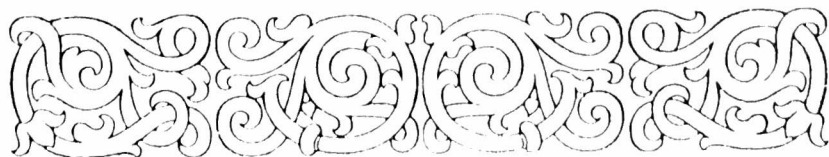
Ἡ ἐργασία του ἀνθρώπου πρέπει ὁμῶς να εἶναι και ἀνάλογος των φυσικῶν του δυνάμεων και δεν πρέπει να καταναλίσκονται οργανικὰς δυνάμεις πέραν του ποσού των δυνάμεων ἐκείνων τις ὁποῖς δύναται να αναπληροῖ ἡ οργανικὴ του φύσις δια της ομαλῆς λειτουργίας της, διότι ἡ πέραν των ὁρίων αὐτῶν καταναλώσις οργανικῶν δυνάμεων προκαλεῖ τα φαινόμενα της παθητικότητος και εις την οργανικὴν του φύση και εις την ψυχὴν του, με τα αὐτὰ ἀποτελέσματα ὡς ὁποῖα δημιουργοῦνται και κατὰ την περίπτωσιν του μὴ ἐργαζομένου και μάλιστα ἐπὶ βαριτέρῃ μορῇ ἢν.

Ἡ μεγάλῃ ἐξάντλησις των οργανικῶν δυνάμεων παρεμποδίζει την εξωτερικεύσιν εις λειτουργίαν των ψυχικῶν δυνάμεων, διότι δια να ἐκδηλωθῶν και λειτουργήσουν αὐτὲς ἔχουν ἀνάγκην μέσου και το μέσον αὐτό εἶναι οἱ οργανικὰς δυνάμεις.

Ἡ ἐργασία του ἀνθρώπου δεν εἶναι μόνον σωματικὴ, ἀλλὰ εἶναι και ψυχικὴ. Ψυχικὴ ἐργασία εἶναι ἡ διανοητικὴ, διότι το σύνολο του περιεχομένου των ιδεῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ ψυχικὰς δυνάμεις βοηθούμενες εις λειτουργίαν ἀπὸ την καθόλου ἐγκεφαλικὴ οὐσίαν

προς την οποία οι ψυχικές δυνάμεις δίδουν το μέσον της Κινήσεως και Ενεργείας.

Εάν η σωματική εργασία γίνεται δια συμμετοχής και διανοητικής, τότε το μήκος του χρόνου πρέπει να είναι βραχύτερον. Εάν επίσης η διανοητική εργασία προκαλεί μεγαλύτερη ένταση των διανοητικών οργάνων, επίσης πρέπει ο χρόνος της να είναι βραχύτερος. Είς ουδεμίαν περίπτωση ούτε η διανοητική ούτε η σωματική εργασία πρέπει να προκαλούν κατανάλωση δυνάμεων πέραν των υπό της φύσεως του ανθρώπου και της ψυχικής του ικανότητος επιτρεπομένων, διότι άλλως δημιουργείται κατάσταση αντιφυσική η οποία υπονομεύει την εξέλιξη και των ψυχικών και των οργανικών δυνάμεων του ανθρώπου. Η ανθρωπίνη φύσις πρέπει να έχει διαθέσιμο χρόνο και δια ψυχικές της καθαρώς λειτουργίες. Ο χρόνος αυτός πρέπει να διατίθεται προς επισκέψεις φυσικών τοπίων τα οποία εμφανίζουν αρμονίες μορφών και χρωμάτων και εν γένει πάσης φύσεως μορφών των οποίων η θέα τους (αρμονιών και χρωμάτων) δύναται να ξεκουράζει και τέρπει τις ανθρώπινες αισθήσεις. Επίσης διαφόρων θεαμάτων τέχνης όπως και εκδηλώσεις της ανθρωπίνης καλαισθησίας και διανοήσεως, διότι αυτές επιδρούν επί της σκέψεως των παρατηρητών και δημιουργούν εξάρσεις οπότε οι ψυχικές δυνάμεις εκδηλούνται αθρονωτέρως προς ενέργειαν, εκ της οποίας γίνεται η διανοητική και ηθική πρόοδος. Η ανθρωπίνη φύσις πρέπει ακόμη να διαθέτει χρόνον δια διανοητικές της και ψυχικές της συναναστροφάς, δια συζητήσεις και δια παν ό,τι δύναται να την τέρπει και της προκαλεί ψυχική ηρεμία και γλυκύτητα και εν γένει διανοητική χαρά...

Το μέγιστο επίτευγμα

Η αγάπη και η σοφία

Όλα τα όντα που δεν αναπτύσσουν μέσα τους τις δύο αρχές, την αρεμική (σοφία) και τη θηλυκή (αγάπη) δεν είναι αληθινά κατ' εικόνα του Θεού και δεν έχουν την πληρότητα. Ασφαλώς, δεν εννοώ ότι πρέπει να έχουν τις δύο αρχές στο φυσικό επίπεδο, αλλά στο πνευματικό: την αρχή της αγάπης και την αρχή της σοφίας ενωμένες μέσα τους.

Μόνο τα όντα που έχουν πραγματοποιήσει την ένωση των δύο αρχών μέσα τους, την αρχή της αγάπης και την αρχή της σοφίας, μόνο αυτά τα όντα βρίσκονται μέσα στην αλήθεια και διαθέτουν τη Δύναμη. Είναι οι αληθινοί Δάσκαλοι, οι αληθινοί Μύστες που έχουν καταλάβει την αγία τριάδα της Αγάπης, της Σοφίας και της Αλήθειας. Αυτά τα όντα εκδηλώνονται αληθινά σαν εκπρόσωποι του Θεού, αγωγοί του Θεού και ζουν μέσα στην πληρότητα. Αυτά είναι τα πρότυπα για να ακολουθείτε.

Ο Αϊβανώφ (Τα μυστικά του βιβλίου της γνώσης).

Όταν η αγάπη και η σοφία θα βασιλέψουν, αυτό θα είναι η βασιλεία του Θεού.

Ενθ. αγ. (Οργάνια Πολιτεία)

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Τηλ. 362.0702
Λιανέμεται δωρεάν εις τα μέλη

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι

Συντακτική Επιτροπή: Π. Αναγνώστον, Χ. Μπάρακλης, Π. Παπαολιώτης

Έτος 41ον. Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος, 1996, Τεύχος 226

Η ΣΤΩΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ

Κανόνες αρετής και ηθικής

Πριν από κάθε έργο, να εξετάζεις, τα προηγούμενα για αυτά που το ακολουθούν, και τότε να το αρχίζεις. (XXIX)

Να αναλαμβάνεις κάθε πράγμα που είναι στα μέτρα σου, ανάλογα με την αξία σου και τις ικανότητές σου. (XIV)

Ν' αποπρέψεται όσα βρίσκονται στην εξουσία μας, αλλά είναι αντίθετα προς τη φύση. (II,2)

Η φύση ποτέ δεν επιζητά το κακό. (XXVII)

Το πρώτο και αναγκαϊότατο πράγμα στη φιλοσοφία είναι να εφαρμόξεις αυτά που διδάσκει. (I.11.1)

Όποιος υλοποιάζεται στην ανάγκη είναι σοφός και γνώστης των θεϊών. (I.11)

Να θυμάσαι πως είσαι ηθοποιός σ' ένα δράμα, όπως το θέλει ο δημιουργός του· αν είναι σύντομο σε σύντομο, αν είναι μεγάλο σε μεγάλο. Αν θέλει να παριστάνεις το φτωχό, να δέχεται το ρόλο με αληθοφάνεια και συνέπεια· το ίδιο κι αν θέλει να παριστάνεις τον ανήμπορο, τον άρχοντα και τον απλό πολίτη, γιατί η δικιά σου αρμοδιότητα είναι να παίζεις καλά το πρόσωπο που σου δόθηκε· η εκλογή όμως του προσώπου δεν ανήκει σε σένα. (XVII)

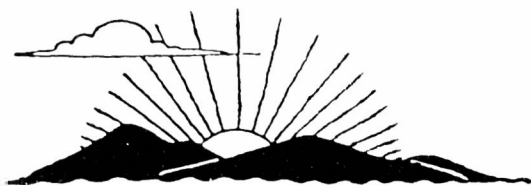
Μη ζητάς, όσα συμβαίνουν να γίνονται, όπως τα θέλεις εσύ, αλλά να δέχεται όσα γίνονται, όπως γίνονται, κι όλα θα πάνε καλά. (VIII)

Γους ανθρώπους ταράζουν όχι οι καταστάσεις που περνούν, αλλά οι ιδέες που έχουν για αυτές. Ο θάνατος δεν είναι κάτι φοβερό, γιατί τότε θα ήταν και για τό Σωκράτη. Το θάνατο τον κάνει φοβερό η ιδέα ότι είναι φοβερός. (V)

Κάλλιο να πεθάνει κανένας από την πείνα χωρίς λύπη και χωρίς φόβο, παρά να ζει μέσα σε πλούτο, χωρίς ψυχική γαλήνη. (XII.1)

Δεν είναι εύκολο να διατηρείς την ψυχική σου διάθεση ηρεμίας, και να παρακολουθείς συγχρόνως τα εξωτερικά πράγματα. Γιατί αν φροντίζεις το ένα, θα παραμελήσεις οποιοδήποτε το άλλο. (XIII)

(Εξωτερικά πράγματα: αυτά που μας συμβαίνουν, αλλά που δεν εξαρτώνται από μας)

Ο δρόμος προς τη φώτιση

Απλότητα και ταπεινότητα

Εξείνη την ώρα ήλθαν οι μαθηταί εις τον Ιησούν και του είπαν, «ποιος άραγε θα είναι ο μεγαλύτερος εις την βασιλεία των ουρανών;». Και αφού προσκάλεσε ένα παιδί, το έβαλε ανάμεσά τους και είπε, «Σας βεβαιώ ότι, εάν δεν μετανοήσετε και δεν γίνετε σαν τα παιδιά, δεν θα μπήτε εις την βασιλεία των ουρανών. Εξείνος, που θα ταπεινώσει τον εαυτό του σαν τούτο το παιδί, αυτός θα είναι ο μεγαλύτερος εις την βασιλεία των ουρανών».

Ματθαίον η, 1 - 4.

Και αλλού:

Αφήστε τα παιδιά και μη τα εμποδίζετε να έλθουν σ' εμέ, διότι σε ανθρώπους σαν τα παιδιά ανήκει η βασιλεία των ουρανών.

Ματθαίον, ιθ, 14

Αναζήλουμε και βρήκα την αλήθεια μέσα στην απλότητα. Τα παιδιά δεν μηχανεύονται. Δεν είναι ακόμη διεστραμμένα... Όταν γίνει κανείς απλός, θα πει ότι έγινε τέλειος. Η λέξη απλός μπορεί να εξηγηθεί με τη λέξη αγνός... Όσο αναβαίνουμε τόσο γινόμαστε απλοί. Όσο γίνεσθε απλοί, τόσο πλησιάζετε προς τη θεϊκότητα.

Όμοια Αιθιόπας.

Από τη σοφία της Κίνας

Η καρδιά ενός μικρού παιδιού, είναι σαν την καρδιά του Βούδδα.

(Γ. Αβτζή, Σοφία της ανατολής, σελ. 27).

Ο,ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ ΛΑΒΑΙΝΕΙΣ

Από τους λόγους του Θείου Λιδασκάλου Ιησού.

Τότε επλησίασαν, έβαλαν τα χέρια επάνω εις τον Ιησούν και τον συνέλαβαν. Και ένας από εκείνους, που ήσαν με τον Ιησούν, άπλωσε το χέρι και έβγαλε το μαχαίρι του και εκτέπησε τον δούλον του αρχιερέως και του έκοψε το αυτί του. Τότε του λέγει ο Ιησούς, «Βάλε πάλι το μαχαίρι σου εις την θήκη του, διότι όσοι κρατούν μαχαίρι, (για να κάνουν κακό), με μαχαίρι θα πεθάνουν...»

Ματθαίον κς, 51 - 52

Αναφορά από τον Πλάτωνα

Η τιμωρία των εγκλημάτων γίνεται (και) στον Άδη, και όταν ο άνθρωπος ξαναγυρίζει στον κόσμο μας, είναι αναγκαίο να υποστεί την ποινή που επιβάλλουν οι νόμοι της φύσης, παθαίνοντας το ίδιο ακριβώς που έχανε στο θύμα του και τελειώνοντας τη ζωή του με τον ίδιο τρόπο.

Νόμοι 780 Ε

(...το των τοιούτων (φόνων) τίσις εν Αιδον γίνεσθαι, και πάλιν αγεχόμενος δένδρο αναγκαίον είναι την κατά φύσιν δίχην εκτελείν, την του παθόντος άπερ αυτοίς έδρασιν, υπ' άλλων τοιαύτη μοίρα τελεντήσθαι τον τότε βίον.)

* * * * *

Σ' αυτή τη ζωή δίνουμε εξετάσεις . Κόβουμε τα κορσούρια και περνάμε στον ουρανό. Και το καλό στον άνθρωπο είναι ότι ο Θεός του δείχνει αγάπη. Δεν είναι όπως οι καθηγητές που δίνεις εξετάσεις μιά, δυο, πέντε φορές και σε κόβουν. Εδώ έχεις δικαίωμα μέχρι να πεθάνεις να δίνεις εξετάσεις.

Γεγοντας Παύλος (Ο Γερ. Παύλος, Διον. Τάτοη, σελ. 84)

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΣΕ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ

Ανθολόγηση από το βιβλίο του Κωνσταντίνου Τσάτσου

Χαρ. Μπάρακλη

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ

ΣΥΝΕΣΙΟΣ: Ηγούμενος της Μονής Μεταμορφώσεως.

Κ. ΠΙΛΙΞΗΣ: Καθηγητής της Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης.

Γ. ΧΑΡΠΕΡ: Καθηγητής της Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης.

Γ. ΜΑΝΧΟΡΣΤ: Καθηγητής της Κλασικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο της Τεβίγγης.

Ζ. ΜΠΑΣΣΕ: Καθηγητής της Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του ΝΑΝΣΥ.

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ: Μοναχός.

Στη Μονή της Μεταμορφώσεως, σ' ένα αρχαϊκό βουνό, κοντά στην παραλία του Μυρτώου.

ΣΥΝΕΣΙΟΣ: Άσε παρακαλώ τα «Άγιε Ηγούμενε»... Ξέρεις πως δεν είμαι άγιος. Είμαι ένας πολύ κοινός άνθρωπος... Δεν έχθασα στο σκοπό. Κανείς δεν φτάνει στο σκοπό, που θα ήταν η ένωση με το Θεό. Μόνο που πιστεύω, πως βαδίζω στο σωστό δρόμο που Λιτός μου ώρισε.

ΧΑΡΠΕΡ: Οι δρόμοι προς το Θεό είναι πολλοί. Δεν είναι μόνο ο δρόμος του ασκητισμού. Ο καθένας, σαν ελεύθερη συνείδηση, αναζητεί το δικό του, στη φιλοσοφία, στη μουσική, στην ποίηση, στη φύση, στη γυναίκα.

ΣΥΝΕΣΙΟΣ: Μου επιτρέψτε, σοφοί του κόσμου τούτου, να σας θυμίσω τον Πλάτωνα; Κάπου στην «Πολιτεία» δεν λέει πως άμα

σηλωθεί πολλές ζουρνιαχτός στο δρόμο, ο φρόνιμος διαβάτης καταφεύγει πίσω από ένα «τείχιον» και εξεί προσπαθειμένος περιμένει να περάσει το κακό. Μήπως μια ανάλογη λύση δεν θα ενδεικνύονταν, - δεν λέω παντού, ούτε πάντοτε, - αλλά σε πολλές περιπτώσεις, μέσα στους σκληρούς καιρούς που ζούμε και πρόκειται να ζήσουμε; Μήπως δεν είναι μια ορθή, μια περήφανη, μια φρόνιμη λύση η αναχώρησή;

ΜΑΝΧΟΡΣΤ: Η αναχώρησή, άγιε Ηγούμενε, δεν είναι μια φυγή; Και η φυγή δεν περιέχει κάποιο στοιχείο δειλίας;

ΣΥΝΕΣΙΟΣ: Απορώ πώς σεις κρίνετε αυτό το μέγα για κάθε πνευματικό άνθρωπο πρόβλημα βλέποντας μόνο την επιφάνεια των πραγμάτων. Υπάρχουν αναχωρήσεις που δεν είναι φυγές και φυγές που δεν σημαίνουν δειλία. Δεν φεύγουμε από την εγγύτητα ζωής για να αναπαυθούμε από τους αγώνες της. Οι σιωπηλοί αγώνες που συντελούνται εδώ είναι τραχύτεροι. Είναι σκληροί αγώνες εναντίον του εαυτού μας, εναντίον του δέους της ληημοσύνης, που εσείς το θεωρείτε με τις περιπέτειες της κατά κόσμον δράσης, στην πράξη, στην επαφή με τους άλλους ανθρώπους, στην εναλλαγή των εντυπώσεων. Εμείς είμαστε εδώ από το πρωί ως το βράδυ και από το βράδυ ως το πρωί ενώπιον ενώπιου. Έχουμε να παλεύουμε με τον απειροδότερο αντίπαλο, τον εαυτό μας. Έχουμε να εργασθούμε σκληρά για να στεκόμαστε κάθε ώρα στο ύψος των υπερχοσμών. Είμαστε μόνοι μπρος στη μοίρα... Αυτό το λέτε τσις φυγή και μάλιστα φυγή από δειλία. Αλλά ως αφήνομε ένα δύσκολο αγώνα για να επιδοθούμε σ' έναν άλλο δυσκολότερο, που απαιτεί ακόμη περισσότερη ελευθερία εσωτερική και γενναϊότητα. Αυτό είναι το νόημα της «αναχώρησης». Τέτοιοι θα έπρεπε να ήταν όλοι οι μεγάλοι αναχωρητές.

ΜΑΝΧΟΡΣΤ: Μπρος στους ελάχιστους, άγιε Ηγούμενε, που είναι, όπως τους περιγράφετε, όπως έπρεπε να είναι, εγώ τουλάχιστον αποκαλύπτομαι.

ΠΙΛΙΞΗΣ: Και εγώ. Μόνο που δεν χρειάζονται τα τείχη μιας μονής για μια τέτοια αναχώρησή. Η αναχώρησή, όπως τη χαράζατε, είναι μέσα στη φύση του κάθε πνευματικού ανθρώπου. Κάθε αληθινός άνθρωπος είναι αφανής αναχωρητής. Όπου κι αν στέκεται, είναι μακριά από την αγορά. Όποιος είναι αγοραίος δεν είναι πνευματικός. Ο πνευματικός δεν μιλάει χαμιά από τις γλώσσες της Βαβέλ. Μιλάει μια διζή του γλώσσα, που την μιλούν πολύ λίγοι, κάποτε και καινείς. Δεν έχει τρόπο να συννενοηθεί με τους κατοίκους του «Πύργου». Αγωνίζεται, τότε με πλήρη, αλλά και σπάνια με

σχετική επιτυχία, κάτι να τους διαμηνώσει. Και αυτοί μέσα σε πολλά παρανοήματα, δέχονται λάτρε, πού και πού μιαν αλήθεια. Για να οικοδομήσουν οι πνευματικοί το έργο τους πρέπει να γίνουν από το θόρυβο, από την τύρβη, από τους πειρασμούς των εύκολων επιτυχιών, από τις απογοητεύσεις των πυκνών αποτυχιών, σ' ένα χώρο ήρεμο, ανοικτό προς όλους τους ορίζοντες, καθαρό, γιατί μόνο μέσα σε μια τέτοια διαφάνεια ευδοκίμει η λαγαρή σκέψη και το υψηλό αίσθημα και μόνο από εκεί φαίνεται με το αληθινό του σχήμα και ο «Πύργος» και οι κάτοικοί του, και κρίνεις δίκαα και ερμηνεύεις σωστά και βρίσκεις το λόγο που σημαίνει το νόημα των πραγμάτων. Γιατί το νόημα πρέπει να ειπωθή. Αυτό είναι το έργο του πνευματικού αναχωρητή: να ανασταίνει νοήματα δίνοντάς τους τη μορφή ή τον λόγο...

ΧΑΡΡΕΡ: Καμιά αρετή δεν χωρίζεται από τη μεσότητα. Ναι, η αναχώρηση μέσα σε αυτήν ευδοκίμει η καλύτερη και κάθε πνευματικού άνθους... Δεν αρκεί, χάρις στην αναχώρηση, ν' ανεβείς από το σκοτός του σπηλαίου στο φως. Πρέπει, αφού γνωρίσης το φως, κάτι από αυτό να φέρεις σε αυτούς που έμειναν αλυσσοδεμένοι στο σκοτάδι... Όχι μόνο γιατί αυτό είναι χρέος προς τους συνανθρώπους, αλλά γιατί ο πνευματικός ξέρει να αντλεί σκέψεις και από τη θεία του κακού και πείρα από τη σύγκρουση με το κακό και από την άμεση επαφή με την ύλη... Το βίωμα του κακού τρέφει τη ροπή προς το καλό. Και λέω πως δεν αρκεί η θέαση του κακού· πρέπει να το ζήσεις. Και νάχεις ύστερα τη δύναμη, πριν ορίζωσι, πριν γίνει ενέργεια, να το ξεπεράσεις, αναχωρώντας από το πολυσημένο κλίμα του. Η πλήρη αναχώρηση, για αυτούς τους λόγους, δεν είναι η καλύτερη λύση για την τόνωση της δημιουργικότητας του πνεύματος· χρειάζεται και η συχνή μεταπήδηση στα εγκόσσια...

ΜΠΑΣΣΕ: Θα μιλήσουμε ελεύθερα μπροστά σας, άγιε Πιούμενε, αφού μας το επιτρέπετε. Συγχωρήστε μας που ξαναγυρίζουμε στο θέμα που προχτές συζητήσαμε. Αλλά ειλικρινώς πιστεύουμε πως από τη θέση του χριστιανισμού το κάλλος του σώματος αδικείται.

ΧΑΡΡΕΡ: Τον σαρκικό έρωτα, σαν δρόμο προς το Απώλειτο, δεν θα τον κρίνουμε από τους πολλούς χρδαίους, αλλά από τους λίγους ευγενείς. Το σώμα αυτό καθ' αυτό δεν είναι χρδαίο. Οι άνθρωποι το κάνουν χρδαίο, οι πολλοί, ενώ οι λίγοι το κάνουν καθαρό και ευγε-

νικό, πρόσφορο όργανο στην ανάβαση προς το Θεό. Η σαρκική ηδονή φθάνει στην ψηλότερη ένταση μόνο όταν προσλάβει μεταφυσικές διασπάσεις, όταν το σώμα έχει πια γίνει ένα με το πνεύμα, όταν όλος ο άνθρωπος, ύλη και πνεύμα, σαν αδιαίρετη ενότητα ενωθούν με το αντιζέμενο του έρωτά των.

ΜΙΑΣΣΕ: Τον άνθρωπο τον έπλασε ο Θεός ή, αν θέλετε, η φύση ολόκληρη σε δισεκατομμύρια χρόνια. Τον πνευματικό άνθρωπο τον έπλασε η Ελλάδα...

Η πάλη ψυχής και σάρκας

Από τη νεότητά μου η πρωταρχική αγωνία μου, από όπου πήγαν όλες μου οι χαρές κι όλες μου οι πίκρες, ήταν τούτη: η ακατάπαυτη, ανήλεη πάλη ανάμεσα στο πνεύμα και στη σάρκα (...)

Αγωνία μεγάλη αγαπούσα το σώμα μου, και δεν ήθελα να χαθεί αγαπούσα την ψυχή μου, και δεν ήθελα να ξεπέσει μάχου-μουν να φιλώσω τις δυο αυτές αντίδρομες ζωομορφικές δυνάμεις, να νιώσουν πως δεν είναι οχτροί, είναι συνεργάτες, και να χαρούν, να χαρώ κι εγώ μαζί τους, την αρμονία (...)

Σε κάθε άνθρωπο ξεσπάει η πάλη Θεού κι ανθρώπου, και σιγά-σιγά η λαχτάρα της φιλοσοφίας. Τις περισσότερες φορές η πάλη αυτή είναι ασύνειδη, βαστάει λίγο, δεν αντέχει μια αδύνατη ψυχή ν' αντιστέκεται χωρίς πολύ στη σάρκα: βαραίνει, γίνεται κι αυτή σάρκα, κι ο αγώνας παίρνει τέλος. Μα στους υπέριθμους ανθρώπους, που έχουν μερόνυχτα καιρημένα τα μάτια τους στο ανώτατο Χρόος, η πάλη ανάμεσα στη σάρκα και στο πνεύμα ξεσπάει χωρίς έλεος και μπορεί να βαστάξει ως το θάνατο.

Όσο πιο δυνατή η ψυχή κι η σάρκα, τόσο κι η πάλη πιο γόνιμη κι η τελική αρμονία πιο πλούσια...

N. KAZANTZAKH (Ο τελευταίος πειρασμός, εισαγωγή).

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΗΚΕΣ

Του αείμνηστου Αντώνιου Αδριανόπουλου (1876 - 1957)

Τα δεινά της ανθρωπότητας τότε μόνον θα παύσουν, όταν εις τους ανθρώπους καλλιεργηθή η πνευματική των φύσις και κατασπούν περισσότερον λογικά όντα και ολιγότερον θηρία.

Η χαρά είναι εκδήλωσης σωματικής, διανοητικής και ψυχικής υγείας. Χωρίς αυτήν γαλήνη και αρμονία δεν δύναται να υπάρξη εις το πνεύμα.

Όσον ο άνθρωπος προχωρεί προς την τελειοποίησιν του εαυτού του, προς την κατανόησιν της λειτουργίας του κόσμου, τόσον καθίσταται περισσότερον ικανός να αντιλαμβάνεται την αρμονίαν του Σύμπαντος, την ωραιότητα της φύσεως και της ζωής.

Κανών δια την απόκτησιν της ευτυχίας είναι να ζη κανείς απλοούν και απεριττον βίον ιδιώτην, να απαλλαγή από τας μερίμνας και τας περιττάς ανάγκας, να μη καθιστά τον βίον του περίπλοκον, να μη ζητή υψηλάς θέσεις, τιμάς και δόξας, εκτός αν τον καλή εις αξιώματα η κοινή όφελσις των συμπολιτών του και ακόμη να μη τον τραβά η πολιτέλεια.

Ο πλούτος και η κοινωνική δύναμις διαφθείρουν το ηθικόν των ανθρώπων και καθιστούν αυτούς εγωιστάς και αλαζόνας.

Ο πλούτος δεν είναι ευτυχία, η ευτυχία όμως είναι πλούτος ανεκτίμητος. Η φυσική ζωή δίδει εις τον άνθρωπον την υγιάν και την ευεξίαν, που είναι απαραίτητοι δια την ευτυχίαν. Η αμεσώτερος πηγή ευτυχίας είναι η φαιδρά διάθεσις, η ευθυμία, η αισιοδοξία, η αμεριμνησία, η παιδική αγέλεια.

Η ζωή είναι πλουσία δι' εκείνον που έχει πλούτον εις την ψυχήν.

Η σοφία, η γαλήνη της ψυχής, η καλοσύνη, αι ηθικά αρετά, η πνευματική ελευθερία, αποτελούν τα πραγματικά αγαθά, κτήμα

εσαεί του κατέχοντος, και εις την εδω ζωήν και μετά θάνατον.

Μη διαπάζετε εις κάθε περίπτωση να υποστηρίζετε σθεναρώς ότι νομίζετε ορθόν, αληθές και δίκαιον.

Ο σοφός, επιζητών να είναι πάντοτε συνεπής προς εαυτόν και προς τας αρχάς του, εις πάσαν περίπτωσιν του βίου, δεν φοβείται και να αποθάνη αζώην, ίνα μείνη συνεπής προς εαυτόν και πιστός εις το καθήκον.

Μη λησμονής ποτέ, ότι ισχυρός εν τη φύσει δύναται να είναι μόνον ο ενάρετος, ο αζολουθών και εφαρμόζων τους νόμους της φύσεως. Τον κακού οι δυνάμεις συντρίβονται προ της ακαταβλήτου ισχύος του φυσικού νόμου.

Ουδείς δύναται να μεγαλουργήσῃ, αν δεν βαπτισθῇ εις το θεϊκόν εκείνο φως, το οποίον καλείται ενθουσιασμός, εφ' όσον μάλιστα ούτος αποβλέπει εις ιδέας ανωτέρας τάξεως. Ο ιδεολόγος ενθουσιασμός ενισχύει την πνευματικήν υγείαν.

«Εὰ βούλει αγαθός είναι, πρόπον πίστευσαν ότι κακός ει» έλεγεν ο Ερίκτχτος. Όστις δηλαδή θέλει ν' αζολουθῇσιν την οδόν της αρετής, να τελειοποιήσῃ εαυτόν, πρέπει να λάβῃ ως αφετηρίαν την σκέψιν και την πεποίθησιν, ότι είναι ατελής και πλήρης ελαττωμάτων. Εάν πιστεύῃς, ότι αποτρέπεις το άκρον άωτον της ανθρωπίνης τελειότητος, θα μείνῃς όπως είσαι, απολλείεις την πρόοδον, καταδικάζεις σεαυτόν εις σπασμώτητα με μίαν λέξιν μοιραίνεις, διότι δεν λαμβάνεις υπ' όψει, ότι παντός πράγματος υπάρχει άλλο τελειότερον.

Η αταραξία, η γαλήνη του πνεύματος και της συνειδήσεως, η συναίσθησις της εκπληρώσεως του καθήκοντος, η έλλειψις εξαρτήσεως από της θελήσεως και της γνώμης των άλλων, η διαρκής και δρότης, η ανάνησις της υψηλής πνευματικής μας καταγωγής, η αποφυγή οργής και ερεθισμού κατά των άλλων, η έλλειψις ανυπομονησίας δια την απόκτησιν οτιοδήποτε πράγματος, η γαλήνιαία, ήρεμος προσπάθεια προς αυτοβελτίωσιν είναι μέσα προς αδιάκοπον διατήρησιν της ψυχικής υγείας και της ισορροπίας του πνεύματος.

(Διατηρήσαμε τη γλώσσαν του συγγραφέα)

ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τον Χριστ. Καμιαρωτάζη

«Και εἶπε πρὸς αὐτούς ὁ Ἀγγέλως, μὴ φοβείσθε, διότι ἰδοὺ ἐναιργεῖσθαι εἰς εὐαγγελίον μετὰ πάντων, ἡμεῖς θέλομεν εἶσθαι εἰς πάντα τὸν λαόν, διότι σήμερον ἐγεννήθη εἰς εὐαγγελίον ἐν πόλει Δαβὶδ σωτὴρ ὅστις εἶναι Χριστὸς Κύριος.

Και τοῦτο θέλομεν εἶσθαι τὸ σημεῖον εἰς εὐαγγελίον θέλομεν εἶσθαι βροχὸς ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν τῇ γαίῃ.

Και ἐξαίτης, μετὰ τοῦ Ἀγγέλου ἐγέννητο πλήθος στρατιᾶς οὐρανίου ἐμνοούντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων: Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Ὁ Χριστός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁ Θεὸς Λόγος ἦλθε καὶ ἐνοικησέν ἐν τῇ γῇ ὡς ἄνθρωπος διὰ νὰ ζωντανέψῃ μιὰ ἰδέα ποὺ ἐπύρετο καὶ ἐπύρετο ὡς σύμβολο ἐλπίδος πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Διὰ τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ ὁ Χριστὸς θέλησε νὰ μᾶς διδάξῃ τὸν τρόπον διὰ τοῦ ὁποῦν θὰ εἰσεέλθοιμε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ ἀποτελεῖ τὴν πρώτην πράξιν τοῦ μεγάλου ἔργου τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ κόσμου τῆς ἁγίας. Τὸ γεγονός αὐτὸ τῆς γεννήσεως ἐπαναλαμβάνεται κάθε χρόνον, ὁ Χριστὸς γεννιέται ὡς σύμβολο σωτηρίας διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἐπεθυμίζον εἰς αὐτόν ὅτι τὸ μυστήριον τῆς γεννήσεως πρέπει νὰ γίνῃ ἐντὸς τῆς ψυχῆς τοῦ διὰ νὰ ἴδῃ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. Παράδοξος τὴν ἐποχὴ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ γεννιέται καὶ τὸ νέο φῶς τοῦ ἡλίου εἰς τὴν γαίαν.

Ὁ ἡλὸς ἐκρηκνόμενος εἰς τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τ' οὐρανοῦ ἀρχίζει νὰ κατέρχεται πρὸς τὴν γῆν.

Καὶ ὅπως μέσα εἰς τὴν γαίαν γεννᾶται τὸ νέο φῶς τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν περίοδον τοῦ χειμῶνος, τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μετὰ τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος γεννᾶται κατὰ τὴν περίοδον τοῦ φθινοῦ καὶ ἡθιζοῦ χειμῶνος. Κατ' ἐπέκτασιν τὸ ἴδιο γίνεται καὶ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Χριστὸς γεννιέται μέσα του, ὅταν ὁ χειμῶνας τῆς αμαρτίας ἀγκαλιάζει τὴν ψυχὴν του.

Εἰάν δὲν γεννηθῇ μέσα εἰς τὸ ἐσωτερικόν τοῦ ἀνθρώπου ὁ Χριστός, τὸ φῶς τῆς ἐλπίδος, δὲν μπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ τὴν θεὰ διδασκαλίαν τοῦ ἡ ὁποῖα ἀποτελεῖ τὸ ἐλπιζόμενον τῆς ζωῆς.

Θα έλθει στιγμή που θα κατέλθει η ήλιος της ζωής, Ο Χριστός από τα ύψη τ' ουρανού εις τον κόσμο της γης και αναλογιζά εις το εσωτερικόν του ανθρώπου και θα φωτίση τα σκοτάδια της ψυχής του, αφαιρώντας από τα άγια του ναού τον άρχοντα του κόσμου την κατωτέρα μας υπόσταση, τον Πρώδη, και θα γεννήση μέσα μας τον σπόρο της αληθείας.

Και τότε, στρατιά αγγέλων αγνών σκέψεων θα κατακλύσουν το εσωτερικό μας «Είναι», δοξάζοντες και υμνούντες τον γεννηθέντα Σωτέρα του κόσμου, ψάλλοντες «δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοξία».

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Από το λόγο του μεγάλου ανθρωπιστή Αλβέρτου Σβάϊτσερ, στις 4/11/1954 στο Όσλο, μετά την απονομή εις αυτόν του βραβείου Νόμπελ Ειρήνης.

Λς τολμήσουμε να δούμε κατάματα την κατάσταση. Ο άνθρωπος έγινε ένας υπεράνθρωπος. Έγινε υπεράνθρωπος γιατί δε διαθέτει μονάχα τις έμφυτες φυσικές δυνάμεις του, αλλά γιατί ελέγχει, χάρη στις κατακτήσεις της επιστήμης και της τεχνικής, τις λανθάνουσες δυνάμεις μέσα στη φύση και μπορεί να τις θέσει στην υπηρεσία του (...). Ωστόσο, αυτός ο υπεράνθρωπος υποφέρει από μια μοιραία ατέλεια του πνεύματός του. Δεν μπορεί ν' αντισταθεί στο επίπεδο μιας υπεράνθρωπης λογικής, που θα ανταποκρινόταν στην κατοχή της υπεράνθρωπης δύναμής του. Γι' αυτό το λόγο οι κατακτήσεις της επιστήμης και της τεχνικής κατάντησαν στα χέρια του ολέθριες αντί να τον γίνουν χρήσιμες (...).

Ο υπεράνθρωπος, όσο η δύναμή του αυξάνει, γίνεται σιγά-σιγά ένας δυστηχισμένος άνθρωπος. Για να μη διακινδυνεύσει από την καταστροφή που προετοιμάζει ο ίδιος απ' τα έτη, αναγκάζεται να καταφύγει στα βάθη της γης, σαν τους αρουραίους. Και γίνεται θεατής μιας χωρίς προηγούμενο καταστροφής των πνευματικών αξιών (...). Το ουσιαστικό, ωστόσο, που έχουμε χρέος να εμβαθύνουμε στη συνείδησή μας, και που οφείλαμε να το είχαμε συνειδητοποιήσει από καιρό, είναι πως γινόμαστε υπεράνθρωποι κατά το μέτρο που καταντούμε υπάνθρωποι (...). Ανεχθήκαμε στους δυο τελευταίους πολέμους να σκοτωθούν εκατομμύρια άνθρωποι, να ερημωθούν ολόκληρες πόλεις με τους κατοίκους τους απ' την ατομική βόμβα, άνθρωποι να μεταβληθούν σε ζωντανά δαδιά από τη ραδιενεργό σκόνη (...).

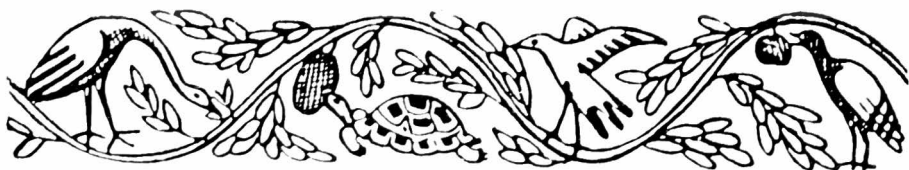
Αυτό που προέχει, είναι να αναγνωρίσουμε, όλοι μαζί, πως είμαστε ένοχοι για πράξεις απανθρωπίας. Ο τρόμος αυτής της πείρας πρέπει να μας αναχαιτίσει, για να κατευνάσουμε τις θελήσεις μας και τις ελπίδες μας σε μιαν εποχή όπου πόλεμος δεν θα υπάρχει (...). Είναι επόμενο, ο οίκτος, όπου μέσα του εδραιώνεται η ηθική, να μην μπορεί να αποκτήσει την ανάλογη έκταση και το βάθος, αν περιοριστεί μονάχα στους ανθρώπους χωρίς να περιλάβει κάθε

ζωντανή ύπαρξη. Την αρχαία ηθική, που της είχε λείψει ένα παρόμοιο βάθος και μια τέτοια πεποίθηση, ήρθε να την αντικαταστήσει η ηθική του «σεβασμού της ζωής», που ολοένα και σε μεγαλύτερη έκταση αναγνωρίζεται η αξία της (...)

Ένας εθνικισμός του χειρόστου είδους εκδηλώθηκε στο διάστημα των δυο παγκοσμίων πολέμων και μπορεί να θεωρηθεί αυτή τη στιγμή ότι είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο για τη συναδέλφωση των λαών (...) Όμως ήρθε πια ο καιρός, όπου οι κυβερνήτες είναι ταγμένοι να εκτελούν τις θελήσεις των λαών (...) Το ξέρω καλά, πως στο πρόβλημα της Ειρήνης δε συνεισφέρω ουσιωπικά τίποτε νέο.

Η πεποίθησή μου ότι θα καταργήσουμε τον πόλεμο εν ονόματι της ηθικής, γιατί μας καθιστά ένοχους απανθρωπίας, είναι μια γνώμη που την υποστήριξε ο Έρασμος και μαζί του πολλοί άλλοι. Ωστόσο, η μόνη πρωτοτυπία που διεκδικώ για τον εαυτό μου, είναι ότι σε μένα η αλήθεια αυτή συνοδεύεται από μια βεβαιότητα, πως το ανθρώπινο πνεύμα είναι ικανό, στην εποχή μας, να δημιουργήσει μια καινούργια νοοτροπία, - μια νοοτροπία ηθική (...) Εν ονόματι όλων αυτών που υποφέρουν για την εδραίωση της Ειρήνης, τολμώ να παρακαλέσω τους λαούς να κάνουν το πρώτο βήμα σ' αυτό το νέο δρόμο (...) Γιατί πιστεύω, πως τούτη τη στιγμή εκφράζω τις σκέψεις και τις ελπίδες που κάνουν εκατομμύρια άνθρωποι, ζώντας με το φάσμα ενός μελλοντικού πολέμου.

(Μετάφραση Τάσου Αθανασιάδη)

Διδαχέςαιμνήστων διακριθέντων λειτουργών της εκκλησίας

Ο Άγιος της Χίου Άνθιμος: Η προσευχή δίνει φτερά στον άνθρωπο και τον ανεβάζει στους ουρανούς, χαρίζοντάς του ουράνια χαρίσματα

Ο Γέροντας Ιωσήφ, τον Αγίον Όρους: Αρχή της πορείας προς την καθαρή προσευχή, είναι η μάχη προς τα πάθη. Είναι αδύνατο να γίνει πρόοδος στην προσευχή όσο ενεργούνται πάθη.

Ο Γέρ. Παΐσιος, τον Αγίον Όρους: Εάν θέλεις να πιάσεις το Θεό για να σε ακούσει όταν προσεύχου, γύρισε το κομμάτι στην ταπείνωση, γιατί σ' αυτήν τη συχνότητα πάντα εργάζεται ο Θεός και ζήτησε ταπεινά το έλεός του.

Ο Γέρ. Πορφυρίος της Αττικής: Πολλοί λένε ότι η χριστιανική ζωή είναι δυσάρεστη και δύσκολη. Εγώ λέω ότι είναι ευχάριστη και εύκολη, αλλά απαιτεί δύο προϋποθέσεις: ταπείνωση και αγάπη.

Ο Γέρ. Ευσέβιος της Κεφαλοπολύης: Πρέπει να γνωρίζετε ότι ο Θεός δεν επιτρέπει μεγαλύτερες θλίψεις από ό,τι μπορεί να υποφέρει ο άνθρωπος και αυτό του δίνει μεγάλο θάρρος.

Ο Γέρ. Ιερώνυμος της Αίγνας: Να προσέχετε πώς θα περάσει η κάθε ημέρα. Το μέλλον σας αναθέσατέ το στη Θεία Πρόνοια. Θα βοηθήσει ο Θεός. Ό,τι είναι θέλημα Θεού θα γίνει. Μη σκεφτείτε και βάζετε βάρος στο νου σας για το μέλλον.

Ένας επίσκοπος παραπονέιτο, γιατί το γλογοφό του κήρυγμα δεν έφρνε καρπούς. Και ο Γέροντας Ιερώνυμος του είπε: Να διδάξεις πρώτα με το παράδειγμά σου και έπειτα θα δεις πόσους καρπούς θα φέρει το κήρυγμά σου (...) Οι άνθρωποι διδάσκονται περισσότερο με τα έργα και όχι με τα λόγια.

Ο Άγιος της Χίου Άνθιμος: Ο Θεός δεν παύει να δίνει καλές εμπνεύσεις στο μυαλό του ανθρώπου. Άλλοτε φωτίζει τον ίδιο, άλλοτε τον στέλνει μια παρηγοριά από άνθρωπο, άλλοτε τον φανε-

ρώνει κανένα σημείο. Με κάθε μέσο προσπαθεί η άπειρη ευσπλαχνία του να οικονομήσει τρόπους για να τον βοηθήσει και να τον φέρει κοντά του.

(Από το βιβλίο «Διδαχές Γερόντων», Διον. Τάτση, Κόνιτσα, 1966)

ΛΗΘΙΣ ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΜΥΘΙΚΟΙ ΜΥΣΤΑΙ - ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

Ο ΟΡΦΕΥΣ

Αποσπάσματα μελέτης του Δρ. Φωτόπουλου - Φιλολόγου, Γυμνασιάρχη.

Η Ορφική διδασκαλία είχε μεγάλην πνευματικήν, ηθικήν και μυστηριακήν επίδρασιν επί της Ελληνικής Αρχαιότητος αλλά και εις άλλους λαούς, παλαιούς και μετεγενεστέρους, και ιδίως εις τας μυστηριακὰς και μυσταγωγικὰς αδελφότητας...

Λξίζει να ρίψωμεν ολίγον φως επί της επιδράσεως εκ του περιφήμου μυθικού μυσταγωγού μωσαίου.

Εις τα αρχαιότερα έντεχνα γραπτά μνημεία, τα ποιήματα του Ομήρου και του Ησιόδου, δεν αναφέρεται το όνομα του Ορφέως. Δεν εγνώριζον περί αυτού Ουδείς ετόλμησε και από τους παλαιούς και μετεγενέστερους και συγχρόνους να υποστηρίξη τούτο. Οι μύσται, οι μεμνημένοι δηλ. εις τα πολυειδή παλαιά μυστήρια, εκράτουσαν σιγήν και εχεμυθίαν ανιστηροτάτην· οι δύο αυτοί ποιηταί ούτε δι' άλλους αρχιμύστας ή άλλα μυστήρια αναφέρουν...

Κατά την παράδοσιν, ήτο υιός του βασιλέως της Θράκης Ουάγρου ή κατ' άλλους του Θεού Απώλλωνος και της Μούσης Καλλιόπης· ως διδάσκαλός του λέγεται ο Λίνος ο Θηβαίος και ως μαθητής του ο Μοισαίος (Θράξ ή Αθηναίος).

Νέος, επιστεύετο ότι μετέβη εις την Λίγυπτον, Κρήτην και άλλας

Αυτός ο γρήγορος θρίαμβος, μ' έκανε να αισθάνομαι κάποια ανήσυχη δυσπιστία στην Τύχη.

«Τον εχθρό πια τον είχα συντρίψει, από εκεί δεν είχα τίποτα να φοβηθώ. Γύριζα λοιπόν ήσυχος, με βασιλιάδες αιχμαλώτους, με άπειρα λάφυρα, με το στρατό μου αζμαίο. Κι' όμως, κάτι μ' εφόβιζε για την Τύχη».

Ο Αιμίλιος Παύλος δεν ξέρει τι είναι αυτό το κάτι, δε μπορεί να το καθορίσει. Όμως αυτός ο φόβος του αγνώστου ξιπνάει και προβάλλει, τη στιγμή, που η ευτυχία φαίνεται να είναι πολύ μεγάλη. Θάλεγε κανείς ότι ο άνθρωπος γνωρίζει ότι από την ευτυχία δε δικαιούται παρά μόνο ένα μικρό μερίδιο, κι' αυτό αβέβαιο. Κι όταν ιδεί ξαφνικά να του δίνει η τύχη κάτι πολύ περισσότερο, ανησυχεί, μήπως κάποιος άγνωστος θεός μετράει τα μερίδια της ευτυχίας των ανθρώπων, και ρίχνει το πέλεο επάνω σ' εκείνον που πήρε κάτι περισσότερο.

Αυτές τις σκέψεις, αυτές τις διασθήσεις θα τις περίμενε κανείς από ανθρώπους λεπτούς και διανοητικούς, όχι από στρατηγούς που τους σκλήρυναν οι πόλεμοι. Να όμως που η ευαισθησία είναι μοιρασμένη κι αυτή στα τυφλά. Να ένας στρατηγός πιο ευαίσθητος κι από έναν φιλόσοφο. Μετρούσε τις επιτυχίες του, κι' όσο μεγάλωναν, τόσο πιο πολύ ανησυχούσε, μήπως η Τύχη ρίξει στην πλάστιγγα καμιά σημασία, για να φέρει την ισορροπία.

Μα το πιο συγκινητικό, δεν το είπα ακόμη. Όταν η σημασία τον χτύπησε με το θάνατο των παιδιών του, τότε τον χρίστηκε μια παράδοξη γαλήνη!

- Η ψυχή μου, λέγει, που έτρεμε για τις σημασίες που απειλούσαν ίσως την πατρίδα μου, λιτρώθηκε από το φόβο της, όταν είδα το σπίτι μου να ρημάζει, κι έθαψα τα δυο μου παιδιά, τα θαλερά βλασπάρια μου, τη μόνη μου ελπίδα και κληρονομιά. Τώρα πια έμεινα έρημος κι' άκληρος στον κόσμο. Τώρα όμως, δε βλέπω πια άλλον κίνδυνο να με απειλεί. Η μπόρα έφρασε. Η Ρώμη μπορεί να είναι ήσυχη. Η Μοίρα εκδικήθηκε έμένα, κι όχι την πατρίδα μου.

Ένα ρωμαϊκό μεγαλείο αναδύεται μές απ' αυτό το σπαραγμό του πατέρα. Τη Νέμεση τη φοβόταν όχι μόνο για τον εαυτό του, μα και για την πατρίδα του. Τώρα που ο χειραινός έφρασε απάνω του και τούκαψε την καρδιά του, τώρα πιστεύει πως οι θεοί χόρτασαν πια, ότι την πατρίδα του δε θα τη χτυπήσουν.

Ο Μαίτεριλκ, που μνημονεύει κι αυτός τη σκηνή, δίνει ιδιαίτερη σημασία στη γενναιότητα του Ρωμαίου, που ήξερε να δέχεται τα χτυπήματα καθώς ο στρατιώτης στη μάχη. Υπάρχουν, γράφει ο

Μαίτερλιγκ, τόσοι τρόποι να δεχθεί ζανείς το μεγάλο πόνο, όσοι κι' οι άνθρωποι επί της γης. Ο Ιώβ είπε «Ο Θεός τα έδωσε, ο Θεός τα πήρε πίσω. Ας γίνει το θέλημά Του». Ο Ρωμαίος ειχαρίστησε τους θεούς γιατί η Μοίρα χτύπησε τον εαυτό του κι όχι την πατρίδα του.

Ναι, αλλά, όσο κι αν ο πατριωτισμός ρωμαϊκού τύπου φωτίζει κάπου κάπου σαν αστραπή, αλλά και σαν ασάβανο λεπίδι την ιστορία του ανθρώπινου πόνου, όσο κι αν οι άλλοι ηρωϊσμοί κι' οι αυτοθυσίες τον μετατοπίζουν αυτόν τον πόνο, κάπως έξω από την ανθρώπινη καρδιά, πάντα φωτόσο η καρδιά αυτή η προαιώνια πονεμένη, θα διεκδικήσει την κυριαρχία της.

Έτσι κι εδώ, μεσ' απ' αυτό το υψηλό είδος ηρωϊσμού, η φωνή του πατέρα, ακούγεται πάλι. Μ' ένα σπαραχτικό παράπονο, με το δάκρυ σπενγνόμενο από την οδύνη, δε διαπάζει να φωνάζει για την τραγική ειρωνία της τύχης, και να φανερώσει ένα πικρότατο, αλλά και βαθύτατο ανθρώπινο συναίσθημα ζήλειας:

- Κοιτάζτε, λέει καθώς τελειώνει την αγόρευσή του, κοιτάζτε τι παράξενη και τι άσπατη που είναι η τύχη των ανθρώπων! Ο Περσεύς, νικημένος, έχει όμως τα παιδιά του, ενώ ο Αμφίλιος Παύλος, νικητής, έχασε τα δικά του...

Νομίζει ζανείς ότι ακούει τον πνιγμένο λυγμό του πονεμένου στρατηγού, καθώς είπε τα τελευταία αυτά λόγια. Ο Πλούταρχος δε λέει, τι ακολούθησε. Όμως ποιος μπορεί να αμφιβάλλει ότι όλοι οι πολίτες θα έλπιαν ακούγοντας αυτά τα λόγια. Ένας άνθρωπος πονούσε, ένας Ρωμαίος ήξερε να βρίσκει παρηγοριά γι' αυτόν τον πόνο, σκεπτόμενος ότι έτσι γλίτωσε η πατρίδα του της Μοίρας την εκδίκηση. Όμως και πάλι ο άνθρωπος ξανάρχεται, επισιάζει το Ρωμαίο, και χύνει δάκρυα, ζηλεύοντας το δυστυχισμένο αιχμάλωτο βασιλιά, που σήπεται τώρα στη σποτεινή ρωμαϊκή φυλακή. Τον ζηλεύει μόνο και μόνο επειδή εκείνος έχει τα παιδιά του ζωντανά.

Κι' εδώ λοιπόν, η καρδιά του ανθρώπου, του πατέρα, διεκδικήσει τα δικαιώματά της και τα πήρε πίσω. Ο πατέρας ενίκησε το Ρωμαίο. Η καρδιά του ανθρώπου, ο ανώνυμος πόνος της, ο τόσο περισσότερο σεβαστός όσο είναι κοινός σ' όλους τους ανθρώπους κι όχι μόνο στους εκλεκτούς, πήρε πίσω τα δικαιώματά του και την κυριαρχία του στη ζωή. Πήρε πίσω την προαιώνια δόξα του ο ανθρώπινος πόνος.

Τώρα, στο τέλος, βάζει συνήθως ζανείς εδώ ένα συμπέρασμα. Αλλά πώς να αναμφαλιώσει ζανείς τα όσα είπαμε πάνω σε τόσα θέματα, ύστερα από την επιβλητική αυτή, την βαθύτατα ανθρώπινη φωνή του Αμφιλίου Παύλου; Ας μείνει λοιπόν αυτή η φωνή, σαν τελ-

λευταία εντύπωση του αναγνώστη. Κι ας βεβαιώνουμε πάντα τους τίμιους ανθρώπους ότι θα νικούν όταν θα πολεμούν με το προαιώνιο τίμιο κι' ακατάβλητο όπλο, δηλαδή με την τιμότητα και την ειλικρίνεια, δηλαδή το όπλο που έχει δοκιμασθεί επί αιώνες κι' είναι πάντα, καθώς το πεζικό, ο βασιλεύς της μάχης, όπως είπαμε στην αρχή. Και θα νικούν. Μόνο, ας τους ενχόμαστε και τούτο: να μη τους φθονήσει και η Τύχη!

Σχόλιο στο άρθρο

Ο Αιμίλιος Παύλος έκανε ένα κατακτητικό πόλεμο. Σε 15 ημέρες συνέτριψε τους Μακεδόνας. Κατέλυσε την ελευθερία ενός λαού, τον λειψάτησε και ταπεινώσε χωρίς έλεος τους ηττημένους.

Η σοφή Μοίρα του δίνει το πρώτο μήνυμα. Πεθαίνει το ένα του παιδί. Συνέχισε υπερήφανα την πορεία «του θριάμβου» της νίκης του. Του δίνει μετά και το δεύτερο.

Λυπήθηκε βαθύτατα ο Αιμίλιος Παύλος που έχασε τα παιδιά του. Τους άλλους νέους όμως, παιδιά άλλων, γονέων, που θανάτωνε στις εκστρατείες του δεν τους υπολόγιζε.

Η Μοίρα δεν εκδιζήθηκε τον «ένδοξο ήρωα». Θέλησε να τον συνετίσει. Αυτός είναι ο θείος σκοπός της. «Το σπράβό το ξύλο η φωτιά το τσιάζει», λέει μία σοφή παροιμία. Η ψυχή τού επίμονα εγωιστή και σκληρού ανθρώπου μαλακώνει με οδυνηρές δοκιμασίες.

Ισχύει εδώ ο λόγος του Ευριπίδη

(Ηλέκτρα, 1170)

«Φοβερά έπαθες, αλλά και ασέβειες έκανες»

(Σχέτλια μεν έπαθες, ανόσια δ' ειργάσσω)

Η σύνταξη του «ΙΛΙΣΟΥ»

Το τέλος του Μπετόβεν

Δύσκολα και τραγικά έζησε ο Μπετόβεν ως τα τέλη της ζωής του, μιας ζωής, που ύστερ' από μιαν αρρώστια συντηρασμένη με επανειλημμένες εγχειρήσεις και με φοβερούς πόνους έσβησε στα 1827.

Βαριά αρρώστος και απόλυτα κουφός, ζητούσε πληροφορίες για τον απελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων. Στο κρεβάτι του ετοιμοθάνατου «τον είχαν περιτρογιάσει», όπως γράφει ο πιστός του μαθητής και φίλος Σίντλερ, «οι πιο παλιοί του φίλοι και δάσκαλοι από την Ελλάδα, ο Πλούταρχος, ο Όμηρος, ο Πλάτων, ο Αριστοτέλης και άλλοι τέτοιοι μωσαφισαίοι»(...)

Η καρδιά του ήταν αγνότατη. Η σκέψη του ήταν αφιερωμένη στην ελευθερία. Μια από τις πιο χαρακτηριστικές χειρονομίες της ζωής του ήταν η ακόλουθη: θαύμαζε τον Ναπολέοντα, ε' εμπνευσμένος από το θριαμβευτικό του ξεζίνημα έγραφε και του αφιέρωσε την Τρίτη Συμφωνία (την «Πρωϊκή»). Όταν έμαθε, ότι ο Ναπολέων στέφθηκε αυτοκράτορας, έσπισε την αφιέρωση. Την είδηση, του την πήγε πρώτος ο μαθητής του ο Ρίς. Ο Μπετόβεν, όπως μας διηγείται ο μαθητής και φίλος του, κερτιέθηκε από αγανάκτηση.

Παναγιώτη Κανελλόπουλου, Ιστορία του ευρωπαϊκού πνεύματος, τόμος Α, σελ. ΚΖ.

Ο Χριστός προσηύχετο

Μαρτυρίες από τους Ευαγγελιστάς

Όταν έφθασε ο Ιησούς εις τον τόπον (των Ελαιών)... αποχωρήπηκε από τους μαθητάς του εις απόστασι πετροβολιάς και γονατίσας προσηύχετο.

Λουκά 22, 40 - 41

(Γενόμενος δε επί του τόπου... και αυτός απειπάσθη απ' αυτών ωσεί λίθον βολήν και θεις τα γόνατα προσηύχετο)

Αμέσως ηνάγκασε τους μαθητάς του να μπουν εις το πλοιάριον και να μεταβούν πριν απ' αυτόν εις το αντιζωννό μέρος προς την Βηθσαϊδάν... Αφού τους απεχαιρέτησε, επήγε εις το βουνό διά να προσευχηθεί.

Μάρκον 6, 45 - 46

(Και ευθέως ηνάγκασε τους μαθητάς αυτού εμφήναι, εις το πλοίον και προάγειν εις το πέριον προς Βηθσαϊδάν... και αποτιζάμενος αυτοίς απήλθεν εις το όρος προσεύξασθαι.)

Έρχονται εις ένα μέρος που ελέγετο Γεθσημανή. Και λέγει εις τους μαθητάς αυτού, «Καθήσαστε εδώ, έως ότον προσεύχηθώ».

Μάρκον 14, 32

(Και έρχονται, εις χωρίον ον το όνομα Γεθσημανή, και λέγει τοις μαθηταίς αυτού, Καθήσαστε ώδε έως προσεύξωμαι)

Ο θάνατος χωρισμός της ψυχής από το σώμα

Οι απόψεις του Πλάτωνα

Ο θάνατος δεν είναι τίποτε άλλο, παρά ο χωρισμός δύο πραγμάτων, του ενός από το άλλο, δηλαδή της ψυχής από το σώμα.

Γοργίας, 524B

(Ο θάνατος τυχάνει ων, ως εμοί δοκεί, ουδέν άλλο ή δυοίν πραγμάτων διάλυσιν, της ψυχής και του σώματος απ' αλλήλων)

*

Όταν επέρχεται ο θάνατος στον άνθρωπο, το μεν θνητό μέρος αυτού, καθώς φαίνεται, πεθαίνει, το δε αθάνατο, η ψυχή, σηκώνεται και φεύγει σώο και άβλαστο.

Φαίδων, 106E

(Επιόντος άρα θανάτου επί τον άνθρωπον, το μεν θνητόν, ως έοικεν, αυτού αποθνήσκει, το δ' αθάνατον, σών και αδιάφθορον, οίχεται απιόν)

Από την Καινή Διαθήκη

Ενώ ακόμη μιλούσε (ο Χριστός) κάποιος... λέει (σε ένα πατέρα), «Ποιγάτέρα σου πέθανε, μην ενοχλείς πλέον τον διδάσκαλο». Ο δε Ιησούς, όταν το άκουσε, τον είπε, «Μη φοβάσαι μόνο πιστεύε ότι θα γίνει καλά». Όταν έφθασε στο σπίτι (...) έπιασε το χέρι της κόρης και εφώνασε, «Κορίτσι, σήκω επάνω». Και επέστρεψε το πνεύμα της και εσηρώθη αμέσως.

Λουκά 8, 49 - 56

* * * * *

Οι πνευματικά νεκροί

Ένας γραμματεύς επλησίασε (τον Ιησού) και τον είπε, «Διδάσκαλε, θα σε ακολουθήσω όπου και αν πας» (...)

Άλλος δε από τους μαθητάς τού είπε, «Κύριε, επέτρεπέ μου να πάω πρώτα να θάψω τον πατέρα μου». Ο Ιησούς τον λέγει, «Ακολούθησέ με και άφησε τους νεκρούς να θάψουν τους δικούς των νεκρούς»...*(ακολούθει μοι, και άφες τους νεκρούς θάψαι τους εντων νεκρούς).*

Ματθαίον, η, 19 - 22

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Όταν κάποιος πεθαίνει, το προσπαθειτικό του πνεύμα (ο φύλακας άγγελος του), που είχε τύχει σ' αυτόν όταν ζούσε, αυτό αναλαμβάνει να τον οδηγήσει σε κάποιο τόπο, όπου οι ψυχές που συγγεντρώνονται, αφού κριθούν πηγαίνουν στον Άδη (...) Αφού δε τύχουν εκεί, όσων πρέπει να τυχούν και μένουν όσο χρόνο πρέπει, άλλο πάλι προσπαθειτικό πνεύμα τους μεταφέρει στην εδω ζωή.

ΗΛΑΤΩΝΑ (Φαίδων, 107, D, E)

Όποιος περάσει τη ζωή του δίκαια, θα έχει μετά το θάνατό του καλύτερη μοίρα, ενώ όποιος ζήσει άδικα, χειρότερη.

ΗΛΑΤΩΝΑ (Φαίδων, 248 E)

Εγώ λοιπόν (...) φροντίζω, όταν θα έρθει η ώρα, πώς θα παρουσιαστώ στον κριτή με την ψυχή υγιέστατη. Αδιαφορώ για τις τιμές των ανθρώπων, πολλοί από τους οποίους τις επιδιώκουν, αποβλέπω μόνο στην αλήθεια και προσπαθώ να είμαι όσο το δυνατό τέλειος, ασκώντας την αρετή.

ΗΛΑΤΩΝ (Γοργίας, 526D)

Η ψυχή του ανθρώπου είναι αθάνατη και συμβαίνει άλλοτε μεν να τελειώνει (τη συννεργασία της με το σώμα), πράγμα που ως γνωστόν οι άνθρωποι το ονομάζουν θάνατο, άλλοτε να ξαναγεννιέται, αλλά ποτέ δε χάνεται.

ΗΛΑΤΩΝΑ (Μένων, 81B)

Αυτή η συζήτηση που τώρα θυμηθήκαμε είναι παλιά, δηλαδή ότι υπάρχουν οι ψυχές, και από εδώ πηγαίνουν εκεί (στον Άδη), και πάλι εδώ επιστρέφουν(...)

Από πουθενά αλλού δε γεννιούνται οι ζωντανοί, παρά από τους πεθαμένους.

ΗΛΑΤΩΝΑ (Φαίδων, 70 c, D)

Είδα το Μίνωα, τον Δία λαμπρό γιο, που εκράτει σκήπτρο χρυσό, κι εδίδαξε τους νεκρούς(...)μέσα στο ανάκτορο του Άδη.

(Διήγηση του Οδυσσέα, απ' ό,τι είδε στο ταξίδι του στον Άδη).

Κ. ΚΑΒΑΦΗ

Η Διορία του Νέρωνος

Δεν ανησυχίησεν ο Νέρων όταν άζουσε
τον Δελφικού Μαντείου τον χρησμό.
«Τα εβδομήντα τρία χρόνια να φοβάται».
Έχγε καιρόν αζόμη να χαρεί.
Τριάντα χρονώ είναι. Πολύ αρχετή
είν' η διορία που ο Θεός του δίδει
γιά να φροντίσει για τους μέλλοντας κινδύνους.

Τώρα στην Ρώμη θα επιστρέψει κουρασμένος λίγο,
αλλά εξάίσια κουρασμένος από το ταξίδι αυτό,
που ήταν όλο μένος απολαύσεως -
στα θέατρα, στους κήπους, στα γυμνάσια...
Των πόλεων της Αχαιάς εσπέρεις...
Α, των γυμνών σομαίων η ηδονή προ πάντων...

Αντά ο Νέρων... Και στην Ισπανία ο Γάβας
κουρά το στράτευμά του συναθροίζει και το ασκεί,
ο γέροντας ο εβδομήντα τριών χρονών.

Ο βαθυστόχαστος φιλόσοφος Ηράκλειτος (540 - 475 π.χ.), μας λέγει:

Ο πνευματικός άρχοντας στον οποίο ανήκει το μαντείο των Δελφών, ούτε ανακρινώνγει (αιτά που γνωρίζει), ούτε τα αποκρύπτει, αλλά τα κρίνει γνωστά εμμέσως.

Απόσπασμα 93, Diels - Kranz

(Ο άναξ, ου το μαντιών έστιν το εν Διλφοίς ούτε λήγει, ούτε κρύπτει, αλλά σημαίνει).

Ένα κενό στη δυτική φιλοσοφία

Άνθρωποι και ζώα

Τον μεγάλον ανθρωπιστή ιατρού και φιλόσοφον Αλβέρτον Σβίττιερ.

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ της Δύσης παρουσιάζει ένα κενό τραγικό σε μια εξδιήλωτη ζωής, που αφήνει τον άνθρωπο εκτεθειμένο και τον εμφανίζει θεωρητικά ακάλυπτο στην ενεργό σιάση που θα έπρεπε να είχε απέναντη στην άλλη κατηγορία «κατοίκων» του πλανήτη μας, στα ζώα. Γιατί η φιλοσοφία μας, εντελώς αρνητική στον τομέα αυτό, θεωρεί την πρακτική εξαγωγή σημαθείας απέναντη στα ζώα ως συναισθηματισμό άσχετο με την ηθική ή αποδίδει στην σημαθεία αυτή δευτερεύουσα σημασία. Και η απαγοίτευση από το γεγονός γίνεται ακόμη πιο έντονη με την διαπίστωση ότι στην κινεζική και στην ινδική σκέψη η ευθύνη του ανθρώπου προς τα πλάσματα της Φύσεως παίζει πολύ μεγαλύτερο ρόλο από ότι στον τρόπο σκέψης της Δύσης.

Ο Κινέζος φιλόσοφος Μένγκ Τσε (370 π.Χ.), οπαδός της σχολής του Κομφουκίου, έγραψε με βαθιά αγάπη για τα ζώα. Ο Λιεν Τσε, της σχολής του Λάο Τσε (6ος αιών π.Χ.), εξέφρασε την πεποίθησή του ότι η καρδιά και ο νους των ζώων δεν διαφέρουν, όσο πιστεύεται, από τις ανάλογες ιδιότητες του ανθρώπου. Η σημαθεία προς τα ζώα αποτελεί επίσης βασικό κεφάλαιο στο «Βιβλίο της Αμοιβής και του Κολασμού» - κινεζικής συλλογής 112 ηθικών αξιωμάτων, χρονολογούμενης από την πανάρχαια δυναστεία των Σούνγκ (1227 π.Χ.). Ανάμεσα στις ηθικές αυτές αρχές - πολλές αποτελούν ακόμη κανόνες ζωής και στην σημερινή Κίνα - εκφράζεται η σκέψη ότι ο «Ουρανός» (Θεός) είναι αυτός που δίνει ζωή σ' όλα τα πλάσματα. Έτσι για να υπάρχει αρμονία έναντι του «Ουρανού», ο άνθρωπος οφείλει να φέρεται με καλοσύνη προς τα ζώα. Βασιική εξ άλλου αρχή των Ταοϊστών μοναχών ανάγει σε καθήκον την καλοσύνη προς κάθε ζωντανό πλάσμα (...).

Για την ινδική, πάλι, σκέψη, η ενότητα κάθε ύπαρξης- ανθρώπινης, ζωικής και φυτικής- αποτελεί γεγονός. Η βραχμανική πίστη προεβεί ότι κάθε ψυχή προέρχεται από την Παγκόσμιο Ψυχή (Βράχμα) και σ' αυτήν επιστρέφει. Και τις σχέσεις του ανθρώπου προς τα ζώα ορίζουν οι βασικές εντολές «ον φονεύσεις» και «ον βλάψεις».

[illegible]

Τίθεται εν τω να κληροδοτή η ημετέρα, που όλα τα μέλη του της
της, ανήκουν και εσώ, θα παραλάβουν από τις οβίδες και το
αγρός της ζωής. (C) Ακόμη και Ισχυρός ερευνάει την βουλή αυτή
πρά τον αγρό τα έσοις στους μήνες 18-24 της προς Population ετι-
στολής του. Επειδή όμως το μέλος του φυσικού Κόσμου, η τους
πόρους και τις αξιολογίες του, επιμενέται ότι βελτιώσεται τόσο, ώστε
ελάττωση να μην υπάρξει για την κατάσταση της δουλειάς.
Μόνο η την διασφάλιση των μέλων του να μην είναι ποτέ το μέλος
χρόνιζον να μην είναι να μην είναι να μην είναι να μην είναι να μην είναι
η όλο που θα πρέπει να είναι να είναι να είναι να είναι να είναι να είναι

Այս փորձագիտական հետազոտությունը նախատեսված է միայն ինֆորմացիոն և ոչ չէ, որ խթանի որևէ օրենսդրական կամ փոփոխություններ կատարելու գործընթացում: Այս փորձագիտական հետազոտությունը չի կարող հանդիսանալ որևէ կերպով օրենսդրական կամ փոփոխություններ կատարելու գործընթացում:

Η ΦΥΣΗ

Ω Φύση, από σένα προέρχονται όλα, μέσα σου είναι όλα, και σε σένα καταλήγουν τα πάντα.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΥΡΗΛΙΟΥ (Τα ως Εαντόν, Δ, κγ)

*

Η φύση είναι παντού η ίδια.

ΠΥΘΑΓΟΡΑ (Χρόνια έπη, 52)

*

Η φύση είναι πατρίδα της γενιάς του κάθε ανθρώπου.

ΕΥΡΥΠΠΙΔΗ (Ανθ. Στοβ. ΗΖ, 8)

*

Η φύση από τα φαινόμενα, δε μας δίνει την εντύπωση ότι είναι ένα πράγμα που διέπεται από γεγονότα άτακτα και ασύνδετα μεταξύ τους, όπως μια κακοτέχνη τραγωδία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ (Μετά τα Φυσικά 1090 b, 22 - 24)

*

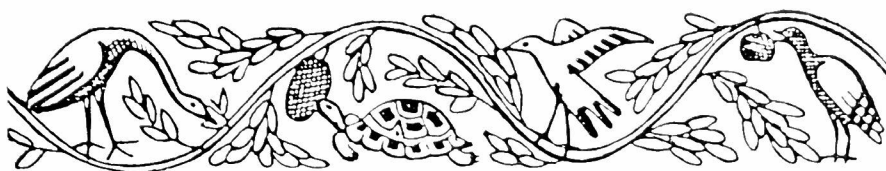
Δεν είναι δυνατόν να λαθεύουν οι νόμοι της φύσης.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ (Γν. μον. 492)

*

Η φύση ποτέ δεν επιζητά το κακό.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ (Εγχειρίδιο, κxvii)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Έλενας Π. Μπλαβάτσκυ, Βίβλος αποκρισμού. Εκδόσεις ΚΕΑΡΟΣ. Σελίδες 384.

Πρόκειται για ένα πλήρες και αυθεντικό λεξικό αποκριών όρων.

Η πρώτη έκδοση έγινε στο Λονδίνο το 1892. Το βιβλίο αυτό έχει σκοπό να προσφέρει πληροφορίες σχετικά με τις βασικές οανασκριτικές, θιβετανές, χαλδαϊκές, περσικές, σκανδιναβικές, εβραϊκές, ελληνικές, και λατινικές λέξεις, καθώς και λέξεις της διαλέκτου Παχλεβί. Πάλι και σχετικά με τους όρους των Γνωστικών και του Αποκρισμού που χρησιμοποιούνται γενικά στην Θεοσοφική φιλοσοφία.

Το βιβλίο αυτό αποτελεί μία παγκόσμια εγκυκλοπαίδεια μεταφυσικής φιλοσοφίας, πνευματικών διδασκαλιών και συμβολικών εννοιών, που καλύπτουν όλη την γκάμα των Απόκριων επιστημών Ανατολής και Δύσης.

Βασιλείου Πελασγού Γούσιου: Ιουλιανός ο Παραστάτης, Θεσσαλονίκη 1966.

Το έργο αυτό, το οποίο είναι μία ποιητική σύνθεση, διαγράφεται η προσωπικότητα και η ηθική και πνευματική συγκρότηση του ιδεολόγου Παραστάτη του Ελληνικού Πολιτισμού. Και είναι Παραστάτης κατά τον συγγραφέα, ο Ιουλιανός και όχι Παραβάτης. Παραστάτης, διότι επρωτοστάτησε στην επανόρθωση του Πνευματικού μεγαλείου της χώρας, η οποία παρήγαγε το μεγαλύτερο πολιτιστικό οικοδόμημα της οικουμένης. Όχι Παραβάτης, διότι δεν παρέβη καμία υποχρέωση ηθικής φύσεως. Τηλέφ. συγγραφέα 031 - 79 34 23.

ΔΩΡΕΑ

Ο κ. Εμμανουήλ Μουσαζάκης προσέφερε 70.000 δρχ. εις μνήμη των Ντ. Ραζή και Ιωάννου Ε. Δομένιζου.

Τον ευχαριστούμε.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΕΛΙΣΟΥ»
Βορβοροστάσιον 25, α' όρο-
φος Κωδ. 106-71, είναι
ανοιχτά κάθε μέρα από
10.30 - 1 εκτός Σαββάτου
και Κυριακής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλούμε όπως απο-
στείλετε τις συνδρομές με
ταχυδρομική επίταξη προς:
Περιοδικόν "ΕΛΙΣΟΣ",
ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25,
106-71, Αθήνα.

Επίσης αποστέλλετε με
τάχυδρομική επίταξη μόνον
εις:

Θεολογική Εταιρεία,
βορβοροστάσιον 25, 106-71,
Αθήνα.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ

ΕΛΙΣΟΥ

Ζάρενθος Παν. Βλαχοπούλος

Βόλος: Γ. Κορζοφίνος

Κέρκυρα: Καρούλος Αγίου

Λάμια: Γ. Μορταφής

Λάρισα: Ισ. Φιλλός

Ναυπλίο: Νικόλ. Μπαλαζής

Πάτρα: Αθ. Κοντοσάκης

Ραφήνα: Αντ. Βιοτάκης

Ρόδος: Αντ. Βαργιώτης

Σέρρες: Π. Ζαχαριανίτης

Χαλκίδα: Δημ. Δημαγιός

Χανιά: Εμμ. Νοδάρης

Κυπρός:

Αθαν. Παπαδοπούλος

Α. Γκ. Αρξάντιου 29

Μεγάρο Λεω 456

Τ. Τ. 6021, Λαφονάκι

Τηλ. 0465-4514 (Ορίζας)

Στοιχειοθεσία Εκτύπωση & βιβλιοδεσία:

ΤυποΚίνηση Α. Αλεξοπούλου
Σόλωνος 36, Κολωνάκι Αθήνα 106-73
Τηλ. & Fax: 36 36 969 & 57 26 760

Περιεχόμενα έτους 1996

Αδριανοπούλου Αντ.:	Η Ελληνιστή Θεοσοφία	4
»	» Περί προσευχής	107
»	» Εμπρός στη θάλασσα	140
»	» Πνευματικές υποθήκες	201
Αιβανχόφ Όμραμ :	Η νόηση και η καρδιά	13
»	» Τα τάλισμαν	17
»	» Η αύρα	169
»	» Η αγάπη και η σοφία	224
Αναγνωστόπου Παν. :	Γιορτή λειψού λειπού	76
Βαρθολομαίου, Οικουμ. Πατριάρχη:	Όχι απαγοίτευση, αλλά συνέχιση της προσπάθειας	3
Βασιλή Ιωάννη :	Βαθειές αλήθειες από στόμα απλοϊ- κού ανθρώπου	19
»	» Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια	95
»	» Τα ανθρώπινα δικαιώματα	153
Βλαχοπούλου Παν.:	Μπροστά στο υπερφυσικό	33
»	» Η ζωή στην	185
Γκαίτε Ιωάν. :	Προς τους αγωνιστές της Ελληνιστής επανάστασης του 1821	7
»	» Ο αγνός χριστιανισμός των έργων	88
Γρηγοριάδη Κων.:	Κακία και άνθρωπος	35
Θεοδοωραζόπουλου Γ.:	Ο Φάουστ του Γκαίτε	144
Ιωαννίδη Δημ.:	Το μαγικό παιάτι	172
»	» Η ψυχή	226
Καζαντζάκη Νικ.:	Αρμονία καρδιάς και νου	13
»	» Η πάλη ψυχής και σώματος	200
Κανελλόπουλου Παν.:	Το τέλος του Μετόβεν	244
Καμαρωτάκη Χριστ.:	Χριστός ανέστη	12
»	» Η ατραπός του μαθητή	76
»	» Γέννηση Χριστού	76
Κουζουβίνου Γ.:	«ΕΙ» και «ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ»	68
Λαλεζού Αρτ.:	Από την γάθωση στην φωτισή	89
Μελισσαρόπουλου Κ.:	Ο νόμος του Κάριμα	41
»	» Υποθήκαι	129
Μπάραζλη Χαρ.:	Απολλώνιος ο Τριανεύς	47
»	» Η ψυχή και η εξέλιξη αυτής	117
Μπέζαντ Άννας:	Η ώρα του θανάτου	140

		255
Μπροόμη Άντας:	Ο ήλιος της Ελλάδας	15
Ουγκώ Βίκτωρα:	Παρομοιώσεις	148
Παΐδιου, μοναχού:	Πνευματικές υποθήκες	39
Νάγον Σπύρου:	Περγασιά	221
Παρτινέβελον Νικ.: Ο τεκτονισμός στο κατώφλι του		
	21ου αιώνα	164
Πλούταρχου:	Δεισιδαιμονία και αθεΐα	29
»	Περί φλυαρίας	32
Πολίτη Νικολάου:	Ο ήλιος κατά τους δημόδεις μύθους	218
Σβάρτσερ Αλβ.:	Το πρόβλημα της ειρήνης	205
Σιβρή Γεωργ.:	Ομιλία «Λευκού λωτού»	80
Στασινόπουλου Μιχ.:	Παζία και η τύχη	175, 232
Ταγκώ Ραμπιχανάθ:	Από τη σοφία του Βουόδα	131
»	»	
	Λογικά αφηρώματα	150
Τερζάκη Άγγελου:	Το βιβλίο και ο πολιτισμός	182
Τσάτσου Κωνστ.:	Διάλογοι σε μοναστήρι	197
Φωτόπουλου Αποστ.:	Ο Ορφισ	208
Χατζηνικολάου Γγν.:	Διάλογος παππού και εγγονού	14
Λιάφορα:	Η θάλαση της Μοίρας	1
»	Η μετενάρκωση διδάσκεται στη Βίβλο:	8
»	Το μυστικό της αταραξίας	18
»	Το καθήκον των πλουσίων	29
»	Ύμνος στην Αθήνα	30
»	Λόγοι σοφοί	34, 104, 151
»	Τα πλούτη (ποίημα)	37
»	Από τη διαθήκη του Βίκτωρα Ουγκώ	55
»	Ο φύλακας άγγελος	56
»	Κατάρτα δίκαιη και άδικη	57
»	Έτσι Θεός, Μια ενδιαφέρουσα διήγηση	66
»	Μυστηριακές υποθήκες	67
»	Η ώρα της οργής	73
»	Συνταγή υγείας	74
»	Η συνέπεια στους λόγους του ευαγγελίου	75
»	Η ανιδιοτελής προσφορά	84
»	Σταθερότητα και απομονή στα αιτήματά μας	
	στο Θεό και όχι ανιπομονησία	85
»	Η ώρα του θανάτου	86
»	Η απάτη του πλούτου	87
»	Η απάντηση του ουρανού	94
»	Σοπήρια μηνύματα στους λόγους του Ιησού	105

		256
»	Ειτυχία	124
»	Προκαίσθημα για τη βίθιση του «Τιτανικού»	126
»	Έλληνες εξήγησαν να ιδούν τον Χριστόν και η απάντησή του	126
»	Η αμαρτία αιτία της δοκιμασίας του	125
»	Η διαρκής χαρά	130
»	Οι δυνάμεις του καλού και του κακού	131
»	Ψήγματα χρυσού	133
»	Οι ψυχικοί κραδασμοί ανηψούνται με αγνότερη τροφή	135
»	Η αγάπη. Ο παγκόσμιος φυσικός νόμος	139
»	Ο χρυσός κανόνας της ανθρωπότητας	
»	Πλημμυρισμένος στο φως	141
»	Ο άγνωστος πονεμένος συνάνθρωπός μας	142
»	Ελευθερία από τα πάθη	143
»	Κινέζικα γνωμικά	143
»	Λιτόχειρία	149
»	Ο αρχαιοελληνικός πνευματικός πολιτισμός	162
»	Το έργο των κακοποιών πνευμάτων	163
»	Το όραμα της μητέρας προειδοποίησε	167
»	Οι πέντε διάλογισμοί του Βούδδα	174
»	Οι καθημερινές μικρολογίες	185
»	Από το εγχειρίδιο του Επιστήτου	185
»	Απλότητα και ταπεινότητα	195
»	Ότι κάνεις λαβαίνεις	196
»	Οι τρεις αλήθειες	225
»	Διδαχές διακριθέντων λειτουργών της εκκλησίας	207
»	Απόψεις αρχαίων Ελλήνων διανοητών για την ψυχή	231
»	Ο Χριστός προσηγέτο	245
»	Ο θάνατος χωρισμός της ψυχής από το σώμα	246
»	Η πορεία της ψυχής μετά το θάνατο σώματος	247
»	Η Διογία του Νέφρονος, Ποήμια του Κ. Καβάφη	248

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ Ή ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΜΕ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗ
(χωρίς έξοδα αποστολής για παραγγελίες συνολικής αξίας άνω των 8.000 δρχ.)

Το Βιβλίο του Τέκτονος Μαθητού (Όσβαλντ Βίρτ).....	3.500
Η Μυστική Ιστορία του Τεκτονισμού (Λεντμπίτερ).....	2.800
Μετενσάρκωση (Παπύς).....	2.000
Το Μέγα Απόρρητο (Τα Μυστήρια των Ιεροφαντών) (Ελ. Λεβί).....	2.000
Διδασκαλίες Δρυίδων (Υβ Μπερτού).....	1.400
Θάνατος και Υπερπέραν (Αννυ Μπέζαντ).....	1.200
Αυτοκυρ κ' Πεπρωμένο με τους Κύκλους της ζωής (Χ. Σ. Λιούις).....	2.200
Ecce Homo (Λουί Κλώντ ντε Σαιν Μαρτέν).....	1.000
Πραγματεία επι των Αποκρύφων Επιστημών (Παπύς).....	4.000
Το Βιβλίο των Σοφών (Ελιφάς Λεβί).....	1.600
Ο Εσωτερικός χαρακτήρας των Ευαγγελίων (Ε. Π. Μπλαβάτσκι).....	1.000
Ο Παράκελσος και η ουσία της διδασκαλίας του (Φρ. Χάρτμαν).....	2.800
Σύγχρονες Επιστολές των Διδασκάλων Α' (Ροζέρ ντε Πέν).....	2.000
Αναζητώντας τους Ροδοσταύρους (Φράντς Χάρτμαν).....	1.800
Η Μυστική ζωή του Ιησού (Χ. Σ. Λιούις).....	3.000
Η Ανώνυμη Αδελφότητα (Στέργου Χρούση).....	2.500
Ο Θρύλος του Τέταρτου Μάγου (Χένρυ Βαν Ντάικ).....	850
Εσωτερικός Βουδδισμός* (Α. Σίννερ).....	3.000

* Εκδόσεις Υδρανός (Π. Παπασλιώτης) Σατωβριανδου 29 Αθήνα.
Τηλέφωνο : 5243 822

μπορείτε να κόψετε (ή καλύτερα να φωτοτυπήσετε) αυτή την σελίδα και
την στείλετε συμπληρωμένη με τα στοιχεία σας και τα βιβλία που θέλε-

τε να αγοράσετε.....
Όνοματεπώνυμο.....
Δόξ..... Αρ..... Πόλη..... Τ.Κ.....

Τηλέφωνο..... και ταχυδρομήστε το στην παρακάτω διεύ-
θυνση, ή στείλτε το με Fax, ή πάρτε μας τηλέφωνο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ

Μαρία Βασιλοπούλου Φιντίου 9, Αθήνα

Ταχυδρομική Διεύθυνση : Τ.Θ. 51134, 145 10 Κηφισιά

Τηλ.: 01-8563 591, Fax: 01-6250 513

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΤΕΚΤΟΝΟΣ ΜΑΘΗΤΟΥ OSWALD WIRTH

ΕΚΔΟΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ
ΜΟΛΙΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Ο Όσβαλντ Βίρτ, υπήρξε ένας από τους διασημότερους Τέκτονες του αιώνα μας. Ήταν μαθητής του μεγάλου Ροδόσιαυρου και Καρμπαλιού, Στανισλάς ντε Γκουαϊτά (Stanislas de Guaita) και απο αυτόν έλαβε τις βαθύτερες εσωτερικές του γνώσεις. Αυτό όμως που ανέπτυξε από μόνος του, σε άριστο βαθμό, ήταν ο αποσυμβολισμός των Τεκτονικών αλληγοριών και συμβόλων καθώς και μια μεγάλη εμβάθυνσή στην έννοια του Τεκτονικού Ιδεώδους.

Το όνομά του, έχει άρρηκτα συνδεθεί με την αυθεντική Τεκτονική διδασκαλία και τα έργα του παρουσιάζονται παγκοσμίως σε όλα τα λεξικά του εσωερισμού.

Το " Βιβλίο του Τέκτονος Μαθητού " δεν αναφέρεται μονάχα στον βαθμό αυτό. Αντίθετα, συνοψίζει όλα τα ιστορικά και φιλοσοφικά δεδομένα, που αποτελούν το σημείο εκκινήσεως για την Τεκτονική διδασχή.

Αυτή - σύμφωνα με τα λεγόμενα του Βίρτ - δεν εξαρτάται στην ουσία της από τους συμβολικούς βαθμούς, που μπορεί να πάρει ο καθένας. Εξαρτάται από την διαίσθηση, την ενόραση και την πνευματική δύναμη που μπορεί να φέρει ο κάθε Τέκτων, ώστε να εισχωρήσει στο επίπεδο που του επιτρέπει ο εαυτός του. Τούτο συμβαίνει, γιατί τελικά ο εσωτερικός Εαυτός ορίζει σαν πρώτιστο στόχο του, την απελευθέρωσή του μέσα στο Φώς.

Εκδόσεις **ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ**

Ταχυδρομική Διεύθυνση : Τ.Θ. 51 134 Κηφισιά 145 10

Τηλέφωνο : (01). 85.63.591 Fax : 62.50.513